

DOMOLJUB

Izba ja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Štev. 38.

V Ljubljani, dne 17. septembra 1908.

Leto XXI.

Važen shod.

Dne 12. oktobra se prične na Dunaju avstrijski protialkoholni shod. L. 1901 so prišli na Dunaj zastopniki protialkoholnih organizacij in učenjaki, ki se pečajo s tem vprašanjem celega sveta. Ta shod je imel mnogo dobrega. Na Slovenskem se je ustanovilo društvo »Abstinent« in na novo se je začela gibati družba treznosti. Zdaj bomo avstrijski narodi sami zase zborovali. Na oklicu, ki se razpošilja te dni, so podpisani tudi Slovenci: Knezoškoč Jeglič, župnik Kalan, dr. Krek. S temi vrsticami hočemo opozoriti svoje bravce in prijatelje na ta važni shod. Udeležiti se ga morejo pač samo taki, kateri razumejo nemški; iskreno želimo, da bi se jih iz naše domovine zbralo lepo število, da bi med drugimi narodi tudi Slovenci v boju proti pijančevanju stali v prvih vrstah.

Kralja Kserksa armado so bili l. 390 na Maretanskem polju premagali Atenci. Pri-poveduje se, da je moral suženj, ki je stregel kralja pri mizi, vsaki dan ponavljati besede: »Gospod, spominjaj se alkohola. Shod, ki ga naznanjamo, ima biti tak klic, ima vz-dramiti iz spanja tiste, kateri nečejo vede-ti, kje gospodari najhujši sovražnik miru in reda, napredka in blagostanja. Potreben je tak klic in sicer za vso javnost, potreben za časopisje. V časopisih beremo sicer no-vice, ki nam poročajo o žrtvah, katere zahteva samosilnik-alkohol, malo pa naj-demo podpore v boju proti njemu. Časo-pisi nasprotno v veliki meri podpirajo pi-jančevanje in le preradi mahnejo proti ti-stim, ki v tem oziru hočejo brezobzirnega

boja. Ni čuda, ker so časopisi povečini tr-govska podjetja, ki se ozirajo na to, kaj je kupcem všeč, in ne marajo z nadležnimi spomini zgubiti svojih naročnikov. Zato je seveda treba tudi bojevnikom proti pi-jančevanju tako glasno zašumeti, da se razgiblje vse javno mnenje in da postanejo tisti, kateri branijo alkohol, v manj-šini. Potem bo pač tudi časopisje nastopilo drugo pot.

Treba je dalje, da se vzdrumijo po-slanci po dežel. in držav. zborih, da tudi ti stopijo brezobzirno v vojsko proti alko-holu. Žalibog je zdaj politika marsikje naj-ožje zvezana s pijačo. Ob pijači se zbirajo volivci, ob pijači sklepajo. Volitve se s pi-jačo začenjajo, in s pijačo končajo. Zmage se slave ob pijači in porazi se zalivajo tudi s pijačo. Gostilne so agitacijsko središče in mnogokje vlada misel, da kdor ima go-stilne na svoji strani, ima tudi političsko moč v rokah. Upajmo, da bo avstrijski protialkoholni shod tudi za poslance resen opomin, da njihovo delo ne more prinesei pravega sadu, dokler se ne zajezi povod-enj pijančevanja.

Klic velja tudi upravnemu uradništvu, okrajnim glavarstvom, deželnim vladam in ministrstvom. Tam po kancelijah se prav veliko greši s popustljivostjo proti pijanskim razvadam. Sem med grešnike štejejo lahko tudi žalibog mnogo občin-skih zastopov. Ko bi imeli vsi možje, ki imajo upravo v rokah, srce na pravem mestu in nekaj več korajže, bi se tudi že z današnjimi postavami lahko zabranilo mnogo hudega. Proti beračem imajo pre-cej poguma, pred šnopsarjem, še bolj pa pred šnopsarijami jim zmanjka vsake ko-rajže. Gostilne in šnopsarije se množe kot gobe po dežju. Okrajna glavarstva in ob-činski zastopi se kar kosajo med seboj, kako bi jih dovolili čim največ novih.

Treba je pa tudi zaklicati resno be-sedo vsem stanovom, ki imajo skrbeti za

vzgojo ljudstva in za splošni blagor. Naj ne pozabijo, da pijančevanje ubije vse to, kar so starši, kar je šola in cerkev s tru-dom in delom v dolgem času položila v mlada srca. Vsi brez izjeme, duhovniki, učitelji, zdravniki, sodniki, umetniki, starši bi se morali zvezati v najtesnejšo zvezo proti alkoholu. Kadarkoli se govori o vz-goji in izobrazbi, kadarkoli se razpravlja gospodarski napredek, kadarkoli se gre za delavsko ali kmečko ali obrtno vprašanje, kadarkoli se govori o veri in nramnosti, bi moralo biti tudi protialkoholno vprašanje na dnevnem redu.

Da se vse to doseže, seveda ne bo za-dostoval en shod, ki se ga more razmerno le malo ljudi udeležiti. Gotovo pa je, da je tak shod sposoben vzgojiti dobrih, navdu-šenih, izobraženih agitatorjev, ki bodo vsak v svojem kraju učili, svarili in zdru-ževali vse proti sovražniku alkohola. Agi-tatorjev je tudi nam Slovincem treba v tem oziru. Teh par mož, ki stoje sedaj v ospredju protialkoholne vojske, je mnogo premalo, njihovo število se mora pomno-žiti, da ne bo nobene fare, pa tudi ne no-benega večjega društva, da zlasti ne bo nobene Marijine družbe in nobenega iz-obraževalnega društva, kjer bi kdo, fant ali mož, žena ali dekle, ne opravljal službe Kserksovega sužnja in v enomer ne klical: Društveniki, farani, prijatelji, pomnite na alkohol!

Iskreno želimo, da bi zlasti izobraže-valna društva poslala kaj zastopnikov k avstrijskemu protialkoholnemu shodu. Kdor se ga želi udeležiti, naj naznani S. K. S. Z., da bo mogoče prirediti skupno pri-jateljsko potovanje.

Občni zbor „Kmečke zveze“ za ljubljansko okolico.

Na občnem zboru »Kmečke zveze« za ljubljansko okolico, ki smo ga že zadnjič na kratko omenili, je kot prvi govornik razpravljal državni poslanec dr. Šusteršič o načelih in delovanju poslancev Slovenske Ljudske Stranke, združenih v »Slovenskem klubu«. Ta državnozborni klub se drži nasproti vladi poti neodvisne politike; glasuje za njo in jo hvali, kedar stori kaj za kmečki stan koristnega, graja jo pa in glasuje proti njej, ako ukrepi vlade nasprotujejo kmečkim koristim. Tako so naši poslanci seveda glasovali za podvojitev melioracijskega zaklada od 4 na 8 milijonov kron. Ta višja svota bo že prihodnje leto na razpolago za vodovode in druge zboljšave. Predlog, da se odpravita zadnji dve stopinji hišnorazrednega davka, postane še letos zakon in tako se ta krivični davek vsaj nekoliko omili. Doseglo se je staro zahtevo naše stranke, da je vlada dolžna odškodovati družine revnih rezervistov za dobo, ko so na orožnih vajah. Dve zadnji orožni vaji se odpravita. Olajšal se je tudi predčasni odpust iz vojaške službe vsled rodbinskih ozirov. Na drugi strani pa se je pomnožilo število novincev za deželno brambo, in sicer na Kranjskem za 109 mož. Ljudsko zavarovanje se mora raztegniti tudi na malega obrtnika in kmeta, ki je za svoje delo slabše plačan, nego tovarniški delavec. Srbska trgovinska pogodba, ki je sedaj začasno, do konca tega leta, stopila v veljavo, je sicer za nas ugodnejša, nego je bila prejšnja, toda bati se je, da bo tudi razmeroma majhni uvoz srbske zaklane živine neugodno vplival na dunajski živinski trg, ki odločuje naše živinske cene, in če se to zgodi, bo »Slovenski klub« delal proti temu, da bi ta pogodba postala stalen zakon. Govornik in njegova stranka bodo posvečali tudi nadalje vso pozornost pomoči zavoljo uim. Pol milijona kron podpore, ki so jo dosegli, ne more biti še vse. Treba nadomestiti živino, ki jo je ljudstvo vsled pomanjkanja krme odprodalo. Vseslovenskega sestanka v Pragi se »Slovenski klub« ni udeležil, ker so prireditelji bili tako nerodni, da so vabili edinega Hribarja. Pod liberalno zastavo pa »Slovenski klub« ne gre nikamor. Za prihodnje deželnozbornske volitve liberalci že oblačijo ovčje kože neodvisnih kmetov. Ta hinavska nova liberalna trdka bi rada kmete razdvojila. Toda s stranko, ki zaničuje vse, kar je nam svetega, s stranko, ki je tako zavozila deželno gospodarstvo, moramo pri prihodnjih volitvah obračunati, da se v deželi omogočijo boljše razmere. Predvsem bo treba izboljšati deželno denarno stanje. Socialni demokrati so krivi, da se ni že sprejel zakon o zvišanju državnega davka na špirit, od katerega bi dobila kranjska dežela okoli pol milijona dohodkov vsako leto. To moramo socialnim demokratom povedati v brk, ko bodo pri volitvah lovili kmečke glasove za svoje kandidate. Nadalje bo treba izboljšati lovski zakon. Zajcu smrt! Ustanoviti

moramo dežel. zavarovalnico in pa dežel. hipotečno banko, ki bo proti neizpremenljivim, nizkim obrestim dajala neodpovedljiva posojila, odplačljiva v mnogoletnih obrokih. Govornik objavlja, da bo tudi za naprej na vso moč deloval za koristi našega kmetijstva. Navzočih 300 kmetov, ki so dr. Šusteršiča ves čas pazno poslušali, je koncem govora izrazilo svoje odobravanje in hvalo s ploskanjem in glasnimi živio-klici.

Potem je, od predsedništva za to naprošen, deželni poslanec ljubljanske okolice, vodja Povše, razlagal

gospodarski načrt

»Slovenske Ljudske Stranke«, ki se popolnoma krije s programom »Kmečke zveze«. Oziral se je, kakor naravno, zlasti na potrebe ljubljanske okolice in pa na točko, ki spadajo pred vsem v delokrog deželne zveze. Predvsem velja za kmete načelo: Pomagaj si sam! Zato pa treba združevati se; le tako je mogoče kaj doseči. Naše kmetijstvo moramo izboljševati. Take melioracije so: osuševanje, uravnavanje voda, namakanje. Sedaj je na vrsti osuševanje ljubljanskega barja, s čemer se pridobi na tisoče oralov lepih, dobrih senožeti. V zvezi z osuševanjem je uravnavanje stranskih vodnih pritokov. Paziti bo treba na to, da se varuje kmetom-mejašem pravico do lasti pridobljenega sveta, v prvi vrsti ob Savi. Živinoreja pa potrebuje tudi zdrave vode. V delu je vodovod za Iško vas in okolico in za Ježico, Stožce, Kleče. Druga naša skrb bodi za dobra občila: za ceste in mostove. Če si ustvarimo tako predpogoje za dobro gospodarstvo, morali bomo poskrbeti tudi za delavne moči, ki jih sedaj manjka. Za to treba zavarovanja tudi kmečkih poslov za starost in onemoglost. Drugo sredstvo v ta namen pa je olajšava vojaške dolžnosti; dejanska služba naj se zniža na dve leti. Mi potrebujemo pa tudi varstva našega imetja: naših domov in našega blaga, živine. V tem tiče ogromne glavniče narodnega premoženja. Za to treba deželne zavarovalnice proti požarom, proti živinskim boleznim in proti toči. Velikanski dolgovi obremenjujejo naše kmečke domove. Za to treba deželne banke, ki jo je že omenil dr. Šusteršič. Ista bo tudi občina v pomoč, ko bodo morale najemati posojila za melioracije zemljišč, vodovode itd. Deželni zbor bo imel skleniti razne zakone za varstvo poljščine. Pameten lovski zakon bodo zdaj sprejeli tudi veleposestniki. Na nekaterih krajih bo treba razdelbe zemljišč, na drugih zložbe. Pri upravi deželnih bolnišnic bo treba varčnosti. Ljudsko šolstvo moramo postaviti na drugo podlago. Sedaj dežela plačuje, drugi pa gospodarijo. Šola nam mora vzgajati poštene sinove v duhu naše svete vere in ljubezni do domače zemlje in do materinščine. Le veren narod bo zmogel hude boje za obstanek. Poleg saniranja deželne finančne stanja bo treba misliti tudi na ozdravljenje občinskih denarnih razmer. Občine naj bi nalagale visoke naklade na žganje. Važna je skrb za uspešno razpečavanje naših pridelkov. Misliti moramo na pridelovanje sadjevca in žga-

nja iz sadja. Za nabavo strojev in prodajo pridelkov rabimo kmetijskih zadrug. Država pa mora ščititi izvoz z modrimi trgovinskimi pogodbami. Srbska trgovinska pogodba bo neugodno vplivala na cene živini pri nas. Nevarna je zlasti za to, ker bosta sedaj tudi Bolgarska in Rumunija zahtevali iste ugodnosti, ki se jih je dovolilo Srbiji. Nemčija je postavila tako visoko carino, da ne moremo tje kaj ničesar uvažati. Zdaj nam preti druga nevarnost z Balkana. S. L. S. bo napela vse sile, da obvaruje naše kmetijstvo škode. Obširno polje imamo pred seboj. Zato pa krepko na delo. Kmečka zveza naj dela pri volitvah na to, da bodo izvoljeni samo poštene prijatelji kmečkega ljudstva, potem bo mogoče v deželnem zboru tudi kaj doseči v izboljšanje našega kmetijstva.

Poslušalci so po tem znamenitem govoru, ki tvoril program vsaki kmečki stranki, izrazili z burnim odobravanjem in glasnimi vzkliki svojo hvaležnost.

Po tajniškem in blagajniškem poročilu, ki kažete hitro napredovanje kmečke zveze, je bil znova izvoljen dosednji odbor. Dr. Šusteršič je na razna vprašanja, zlasti glede šolskih razmer, podal zadovoljiva pojasnila. Na to je izrazil v imenu navzočih č. g. kaplan Petrič poslanec S. L. S., zlasti pa dr. Šusteršiču in vodji Povšetu, pristrčno zahvalo za uspešno delovanje in neomejeno zaupanje, proseč nadaljnje podpore. Potem je predsednik Mihael Dimnik zaključil to velevažno zborovanje, ki je zopet enkrat dokazalo, po kako jasno načrtanih potih hodi S. L. S. roko v roki s kmečkim ljudstvom proti svojim lepim ciljem.

Političen pregled.

AVSTRO — OGRSKA.

Skupni ministrski svet.

10. tega meseca so se sešli v palači ogrskega ministrskega predsednika ministri obeh državnih polovic. Tega posvetovanja so se udeležili skupni ministri in oba ministrska predsednika. Posvetovali so se skoraj 5 ur. Najprej so sklenili, da odgodijo zasedanje delegacij, katere so nameravali oklicati koncem tega meseca, češ, da zborujejo v Avstriji razni deželni zbori. Vzroki, da se delegacijsko zasedanje ne bo vršilo koncem septembra, so pa še drugi. Znano je da se bodo delegacije pečale tudi z bosenskim vprašanjem, to je obravnavali bodo, ali se da Bosni in Hercegovini ustava — parlament, ali ne. Skupni finančni minister Burian še ni natančno proučil bosenskega vprašanja. Zato hoče še enkrat potovati v Bosno. Delegacije bodo zato zborovale morda šele meseca oktobra. Govori se, da nameravajo v delegacijskem zasedanju predlagati Slovenci, Čehi, in socijalni demokratje, naj se Bosni in Hercegovini podeli parlament.

Aretacije Srbov na Hrvaškem.

V Skradu, v okraju Vojniću, so preiskali stanovanje učitelja Petra Petroviča ter so ga aretirali in izročili zagrebškemu sodnemu dvoru. Našli so neko cirilično raz-

glednico in več srbskih zastav. V Boviču so zaprli tajnika srbske kmečke stranke Gjorgja Jovanovića ter mu zaplenili mnogo pisem. — V Kirsčicu so vzeli učitelju Sruiču pisma, brzojavke in neke knjige. V „Srbski tiskarni“, kjer se tiska list „Srbobran“, se je zopet vršila preiskava. Zaplenili so trgovske knjige.

Skilcanje hrvaškega sabora.

Minister Josipović zahteva, da se skliče hrvaški sabor. Govori se, da bo moral odstopiti ban Rauch, in njegov naslednik bo politik, ki je izven strank, kateremu pa je naklonjena hrvaško-srbska koalicija (zveza Hrvatov in Srbov, ki je najmočnejša stranka v hrvaškem saboru.)

Poslanec Stjepan Radić predlaga, da gredo poslanci k Njegovemu Veličanstvu cesarju ter prosijo, naj se sabor takoj skliče. Če bi pa vladar odposlanstva ne sprejel in bi ne uslišal prošnje, naj izdajo vse stranke skupen proglas narodu, da je prenehala med Hrvaško in Ogrsko vsaka ustavna zveza, da hrvaški sabor ne bo več pošiljal delegatov v Budimpešto, temveč bo smatral kraljevino hrvaško kot samostojno in neodvisno deželo v okvirju monarhije in njenih skupnih zadev.

Bosna in Hercegovina.

Z bosensko-hercogovinskim vprašanjem se bo bavil skupni ministrski svet v Budimpešti. Težko je uganiti, kaj bo sklenil. Čisto jasno pa je, da Bosna ne more biti brez ustavnega zastopstva, bodisi v tej ali oni obliki. Turčija ima ustavo, Bosni se tudi ne more odreči. Nastali so vsled tega nemiri. Iz Sarajeva se poroča, da pokličejo pod orožje rezerviste zadnjih dve let. Pred Kotorom v Dalmaciji je avstrijsko vojno brodovje. — Za Bosno so se začeli zanimati tudi Nemci. Bivši trgovinski minister doktor Baerenreither je prepotoval Bosno. Sodi, da vlada še ne predloži zakonskega načrta o bosenski samoupravi, ker sklepajo delegacije zgolj o proračunu. Obžaluje pa, da so se zadnja leta tako malo pečali z bosensko-hercogovinskimi razmerami. Nemci so povsod uvedli svojo nemščino kot upravni in službeni jezik. Menijo pa, da mora priti ustava, ker jo zahteva položaj in razmere.

Katoliški shod čeških Nemcev v Rumburgu.

Ob velikanski udeležbi se je otvoril katoliški shod čeških Nemcev. Dan pred zborovanjem je bilo navzočih 100 društev z zastavami in godbami, 3000 mož in 2300 žena. Nagajati so hoteli socijalni demokratje in nemški „naprednjaki“. Lepo je govoril na katoliškem shodu P. grof Galen o „Bonifacijevem društvu in katoliškem gibanju“. Popoldne so šli udeleženci, 8000 mož in žena z 12 godbami in 28 zastavami — v slavnostnem obhodu k bližnji cerkvi sv. Janeza, kjer je na prostem govoril P. Kolb. Nabralo se je do 15.000 ljudi. Vsenemce in socijalne demokrate silno jezi, da je udeležba tako velika, mislili so, da je vsa severna Češka v njihovem taboru, pa so se zelo zmotili.

KONGRES V LONDONU.

Posebna slovesnost se je vršila te dni v Londonu. Sklicali so shod v proslavo

sv. Rešnjega Telesa. Dosedaj so taki shodi ali kongresi zborovali v katoliških mestih, letos pa v mestu, ki je po večini protestantovsko. Veliki angleški časopis „Times“ se norčuje iz takozvane „protestantovske alijance“ (zveze), ki si je pri ministru za notranje zadeve prizadajala vse mogoče, da bi prepovedal kongres, pa je bilo vse zaman. List dalje povdarja, da ima kongres izključno verski namen, ne pa političnega. Kongres je priča vesoljnosti katoliške cerkve. „Mi protestantje (ljudje Lutrove vere) — pravi isti časnik — nimamo nič proti kongresu, nasprotno, veseli nas, da nas je papež počastil s posebnim odposlancem.“ — V sredo, to je 9. t. m., so otvorili shod. Udeležba je tako ogromna, da je še ne pomnijo. Nadškofov je 14, dalje 70 škofov in 1200 drugih duhovnikov. Pri otvoritvi v westminsterski katedrali (veličastni stolni cerkvi) je bilo navzočih 12.000 oseb. V četrtek popoldne se je otvorila razstava krasnih predmetov, ki so jih katoliške angleške žene namenile sv. očetu Piju X. za jubilej. Razstava vsebuje 3000 mašnih oblačil, 300 kelihov, 170 misalov (mašnih knjig pisanih v latinskem jeziku). Zvečer se je vršil prvi slavnostni shod, katerega se je udeležilo 15 tisoč oseb.

MINISTER — GOLJUF.

Prejšnji danski minister za sodne stvari Alberti je tekom 14 let poneveril 10 do 12 milijonov kron. Ogoljufal je kmete kot ravnatelj kmečke hranilnice. Vse se čudi, zakaj je rabil toliko denarja, ker ni živel potratno. Govore, da je celo kralja opeharil za milijon kron. Predno je postal minister, je bil v Kodanju advokat. Star je 58 let. Dasi so ga napadali po časopisih, je vendar občeval z najboljšo kodanjsko družbo in na dvoru. V zaporu je izjavil, da odloži vse svoje rede in naslove. Izpovedal je tudi, da je bil v petih slučajih podkupljen s skupno vsoto dveh milijonov kron. Trdi, da so goljufali tudi drugi ministri, ne samo on. Znan je, ker se je po njegovem vplivu uvedla na Danskem zopet kazen s palicami.

TURČIJA.

Izpustili so večinoma že vse dostojanstvenike, ki so jih bili zaprli, ko se je začela revolucija. Izet paša bi rad prišel nazaj na Turško, zato se pogaja z mladoturki, ki imajo sedaj največ moči. Prebivati pa hoče v Damasku ali pa v Egiptu. Zelo so se jeli gibati Albanci. V Carigradu so ustanovili svoj klub. — Močno gibanje se je pojavilo tudi med delavstvom. Organizacija napreduje zavoljo uspehov, ki so jih dosegli s štrajki. V Solunu so štrajkali brzojavni uradniki, ko so odpovedali službo nekemu uradniku. — V Petriči in Melniku so zopet začele rogoviliti nove bolgarske čete. O tem je obvestila turško oblast grška vlada. Razburjenost raste tudi med Grki, češ, da jih v upravi prezirajo. Vlada si prizadeva, da bi nezadovoljnim Orkom ustregla. Grška vlada postopa zvito. Gojiti hoče s Turki najboljše zveze, samo da bo mogla kljubovati Bolgarom. Pozneje namerava skleniti s Turčijo celo zvezo.

Velevlasti, to je razne večje evropske države se pogajajo, da odpokličejo iz Makedonije reformne orožniške častnike. Nek-

danji politični izgnanci so ustanovili klub, ki ima že 4000 članov, a upajo, da poskoči število članov na 18 tisoč. — Mladoturki imajo vedno več moči. V Carigradu je vse polno Grkov, Bolgarov in Armencev, ki se bratijo s Turki, zlasti mladoturki. Ni pa gotovo, kaj bo po volitvah, ali iste ne bodo naredile konca tej ljubezni in temu soglasju. Saj se neturške narodnosti niti med seboj ne razumejo. Nekateri časopisi poročajo, da nameravajo mladoturki sultana odstaviti, ako se sam ne odpove prestolu. Na njegovo mesto da hočejo postaviti Rešid-pašo.

Izobrazbi.

Počutki cerkvenih homatij in velike verske vojske v srednji Evropi.

O zelo važnem poglavju svetovne zgodovine hočemo danes razpravljati. Zasedovati hočemo prve početke, ki so povzročili viharna gibanja na verskem polju, razplamteli človeške strasti tako, da so se vnela najhujša nasprotstva ljudi med seboj, iz katerih so potem nastale grozne in dolgotrajne vojske. Vsakomur je več ali manj znanega o Lutru, o protestantih, morabititi tudi o Husu itd. Da pa se spravijo vsi ti dogodki, ki so se vršili po posamnih deželah, v lep red, iz katerega bo lahko spoznati početek, razvoj in konec tega verskega gibanja, sem se odločil, na kratko in pregledno podati bravcem te dogodke, ki tvorijo nekaj lasten velik del zgodovine Evrope v 14., 15., 16., in 17. veku. Stvar je velepomembna in za vsakogar, ki hoče kaj znati, potrebna, da se iz nje pouči.

Od leta 1300 sem je katoliška cerkev bolehala. Slavni papeži 11. in 12. stoletja, ki so svojo papeško oblast povzdignili nad oblast vseh cesarjev in kraljev ter takorekoč zapovedovali vsemu svetu, so imeli večidel slabe naslednike na Petrovem prestolu. Takratna razdejanost v evropski politiki, veliko in zagrizeno strankarstvo med plemenitaškimi rodbinami na Nemškem in Italijanskem je slabo vplivalo tudi na papežev dvor. Cerkveni dostojanstveniki so se le preveč pečali s politiko, se vojskovali s posvetnimi knezi in tako v nemar pustili svoje nadpastirske dolžnosti. Nižje duhovščine se je polotila nekaka mlačnost in vseh ozirih, kar je seveda slabo vplivalo na ljudstvo. Slabe letine, bolezni in druge nadloge so pripeljale v dežele revščino in nezadovoljnost. Tupatam so se oglašali pobožni in učeni možje ter skušali odpraviti napake, pa zastonj.

Več pozornosti je vzbudil Anglež Viklef, ki je začetkom morda imel dobro voljo, bičati le napake v cerkvi, pa je kmalu zašel na stranska pota in jel izpodbijati cerkvene resnice o zakramentih in o papeževi oblasti. Tudi ta Viklef bi ostal popolnoma osamljen, da se ni našel na Češkem mlad, nadarjen in pobožen menih, z imenom Jan Hus, doma iz Husinca, blizu Budjejevic na južnem Češkem. Husa je bolelo, ko je videl, kako da peša vera med njegovim narodom in duhovnimi sobratmi. Iskal je prilike, da bi mogel povzdi-

gniti svoj glas za izboljšanje npravnosti in gorečnosti. Ta se mu je ponudila, ko so v papeževem imenu hodili duhovniki po deželi in delili za denar, ki ga je papež rabil za oborožitev vojske proti Mohamedancem, odpustke za grehe.

Nikdo bi se danes ne spodtikal nad tem, ali takrat je marsikaj mlačen duhovnik zlorabljal to svojo nalogo in ni zadosti poučil nevednega ljudstva, ki je mislilo, da so mu že odpušteni vsi grehi, kakor hitro se plača gotov znesek, pa naj se potem že skesa grehov in poboljša, ali pa ne.

Jan Hus, ki se je že prej veliko pečal z bogoslovnimi vedami in naletel na marsikaj nerazumljivega, je sedaj, ko se mu je zdelo najpripravnije, začel nastopati javno s svojimi nauki, s katerimi si je takoj pridobil pristašev. Početkoma je samo opominjal k pobožnosti in v svoji gorečnosti trdil, da noben poglavar, duhovni ali posvetni, nima, če je v stanu greha, nobene oblasti več. Višja duhovščina, večinoma nemška, mu je nasprotovala in ga dolžila krivoverstva. Ker so se takrat na Češkem začeli novi narodnostni boji med Čehi in Nemci, se je Hus postavil z vso silo na češko stran in iz tega stališča tudi širil svoje nauke na kljub Nemcem. Strankarstvo in nekoliko tudi trdovratnost sta ga gnali dalje, da je celo oblast papeževo zavrgel in trdil, da ni treba vidnega poglavarja cerkve na zemlji. Vsled tega očitnega krivoverstva se je obrnila kmalu vsa pozornost cerkvenih dostojanstvenikov na Husa, ki si je med tem pridobil na svojo stran celo češkega kralja Venceslava IV. in postal rektor (vodja) praške univerze.

Husova stranka je vedno bolj rastla in potiskala v stran Nemce, ki so bili po večini papeževi privrženci. Da se poravnajo zmotnjave vsled Husovih nauk, je sklical papež cerkveni zbor v Kostnice ob Bodenskem jezeru leta 1414. Tudi Hus je dobil vabilo in prišel šele na zahtevano nemškega cesarja Sigismunda, brata že omenjenega češkega kralja Venceslava IV., da se mu ne bo ničesar zgodilo.

Zbrani škofje so zavrgli Husove nauke in zahtevali od njega, da jih preklicuje. Ker Hus tega ni maral v zasmeh svojih sovražnikov, so ga zbrani prelatje izročili državni oblasti kot krivoverca. Ker so pa takratne državne postave smatrale krivoverstvo za upor proti krščanski državni oblasti in žaljenje Veličanstva, je bil Hus obsojen na gremado, kjer je tudi izdihnil svojo dušo leta 1415. Pepel njegov so raztresli v reko.

Ko so na Češkem zvedli za smrt Husovo, se je dvignilo ljudstvo k upor. Husov prijatelj, vitez Jan Žižka, star in izkušen poveljnik, je zbral čete, s katerimi je požgal domove katoličanov, napadal njihova mesta, razdiral cerkve, samostane itd. Vsa Češka je bila v plamenih groznega maščevanja Husovcev. Ti so napadali tudi sosednje nemške dežele, Spodnje in Gornje Avstrijsko. Najbolj so divjali proti nemškemu cesarju Sigismundu, ki se je hotel po smrti svojega brata Venceslava polastiti češkega prestola. Žižka se je z nižjim češkim viteštvom in ostalimi privrženci uspešno bojeval proti cesarju. Čehi niso hoteli o cesarju ničesar čuti in šele na poznejšem cerkvenem zboru v Bazelu 1431—1444 sta se pobotali obe

stranki, papeževa in Husova. Husovim privržencem so morali dovoliti marsikaj, med tem tudi to, da se sme sv. obhajilo prejemati v obeh podobah. Čehi so nato priznali Sigismunda za kralja.

Kako da je divjala husitska vojska po Češkem, nam sprčujejo stari zapiski Kraljevine Češka je bila popolnoma razdejana. Kjer so se prej ponosno dvigale krasne cerkve, slavni samostani z dragocenimi umetninami, tam so šterlele sedaj v nebo ožgane zidine razvalin. Veliko mest je bilo razdejanih, vasi in sela zapuščena, ljudstvo obubožano.

Za Husa je zdvijal prvi verski boj v Evropi. Lepa češka dežela je imela to žalostno usodo, da je morala piti kri svojih sinov. Njen ljubljani sin Hus, ki je prvi začel boj za ideje, pač ni mislil, da bo s tem pahnil svojo domovino v prepad. Da, velikansko grobišče in pogorišče se je poznejša leta razgrnilo nad to cvetočo deželo. Za Husom je prišel še hujši, namreč Luter. Ta je razdvojil nemški narod in zanesel svoje krive nauke tudi čez mejo nemško.

(Dalje prihodnjič.)

LISTER.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(LUCIJ FLAV).

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J.

OSEMNAJSTO POGlavJE.

Tamarin beg.

V gradu so vsak trenotek pričakovali izbruh upora, in so že razmišljali, ali bi ne kazalo poklicati straže ob mestnih vratih nazaj v grad Antonijo. Toda o tej naredbi, ki bi le kazala njihovo slabost, niso hoteli hrabri Rimljani slišati ničesar. »Če začno resen upor, smo na vsak način izgubljeni,« dé tribun Lizija, »in potem je čisto vseeno, ali nas potolčejo ob mestnih vratih ali pa na obzidju tega gradu.«

»Ne verujem, da bi prišlo do boja, čeprav je vaš deželni oskrbnik s svojim odhodom očitno k temu izzival,« odvrne pis-mouk Jožef, ki je bil pridržan v gradu kot talnik miru. »Stranka, ki resno želi miru, je še preveč močna.«

»Za vsak slučaj bi se vendar rad pobotal s kraljem Agripo,« dé Lizija. »Morebiti nam pošlje na pomoč par stotin vo-jnikov, predno nam bo Gaj mogel priskočiti s svojo četo na pomoč. To vse bo kajpak le za slučaj, če se Judje v resnici upro. Seveda ni nobenega dvoma, da si bodo Rimljani potem zopet vnovič osvojili mesto in krvavo maščevali našo smrt. Toda koliko ljudi bo izgubilo svoje življenje! Tega se lahko ubranimo, če se nam posreči ohraniti v svoji oblasti par tednov ali mesecev kraljevi grad in grad Antonijo, dokler ne pride na pomoč vojska iz Sirije in iz Egipta. Ali imaš toliko korajže, Lucij, da bi v mraku — seveda preoblečen — poiskal hišo Berenike, ki jo poznaš?

Bolj pametno se mi zdi, z njenim posredovanjem se pogajati z Agripo. Odkrito rečeno, ona je bolj junaška kakor njen brat.«

Stotnik je bil precej voljan. Ko se je zvečerilo, se je splazil, oblečen v plašč, kakoršnega nosijo arabski romarji, skozi skrivna vrata v mesto. Po ulicah je bilo še mnogo ljudstva, in čeprav je Lucij le slabo razumel jud. jezik, je vendar spoznal, da se ljudje razburjeno pričajo med seboj, ali je treba napasti Rimljane ali ne. Stotnik se je oddahnil, ko je prispel do Berenikine palače. Čeprav je bil junak v boju, se mu je vendar strašna zdela misel, da bi ga spoznalo ljudstvo kot preoblečenega Rimljana in ga ubilo.

Vrata pred Berenikino palačo so bila strogo zastražena. Množica ljudstva je namreč tako sovražila Herodijance, kakor Rimljane. Ko se je torej mož v obleki Arabcev približal vratom, so se mu zabli-skali nasproti meči in sulice čuvavej. Pustili so ga seveda takoj notri, ko so ga spoznali kot Rimljana. Toda množica, stoječa pred palačo, je pričela takoj kričati naglas: »Izdajstvo! Rimljan, v Arabca preoblečen, je vstopil v hišo Herodijancev! Kaj ima opraviti v njej?« Hitro se je vsula gostejša in gostejša množica ljudstva pred hišo.

V jasno razsvetljenem atriju stopi Luciju nasproti prestrašeni sluga Evpolem in vikne: »Pri bogovih, kaj si naščuval ljudstvo na našo hišo? — A, ti si, plemeniti stotnik? Kdor te je videl le enkrat, te pozna za večne čase. — Toda, kako bi pomiril ljudstvo? Lahko napadejo našo palačo. — Takole bo najbolje. Posodi mi svojo arabsko obleko za nekaj trenutkov. Ti, Izmael, se obleci vanjo in povej ljudem tam zunaj, da si nam prinesel pismo — no, magari od velikega duhovnika, in ko boš tako pomiril ljudi, se vrni skozi zadnja vrata nazaj. — Oj, dobri stotnik, kakšni časi so prišli v deželo! Ali te naj oglasim pri kraljici ali pri njeni plemeniti sestri ali pa pri lepem varovancu, ki si ga nam včeraj pripeljal v hišo? Kako ljubko bitje je to! Vredna je, da bi bila Grkinja ali Rimljanka. Ob njeni zibeli so čvale boginje lepote!«

»Prosim, oglasi me pri kraljici,« dé Lucij.

»Tako. Ali ne smem lepi Judinji prav nič omeniti, da je njen rešitelj v hiši?« vpraša Evpolem in postrani poškilil stotnika.

»Preveč še žaluje po očetu, in ne smem je motiti,« odvrne Rimljan.

»Kako nežno čuteč si! No, ravno to je v resnici danes popoldne dala sporočiti poveljniku tempeljske straže, Eleazarju, ki je prišel semkaj in je hotel na vsak način govoriti z njo.«

Lucij ni vedel ničesar o tem, da bi morala Tamara po volji svojega očeta vzeti v zakon Eleazarja. Ona mu je govorila samo, da ji preti deželni oskrbnik, o Eleazarju pa ni omenila ničesar. Vprašal je torej zelo začudeno, kaj ima vendar opraviti poveljnik tempeljske straže s hčerko umrlega rabija.

»Fant je trdil in trdil z veliko nesramnostjo, da je on ženin tega ljubkega bitja, in je pretil vzeti deklico s silo.«

»Kaj pa je ona rekla na to?«

»Ona o kakem ženinu ni hotela vedeti ničesar. Izjavila je temu človeku, da je prostovoljno prišla v to hišo in prostovoljno biva v njej. Nato je odšel judovski bojevnik preklinjajoč in jezeč se, kakor odhajajoča nevihta, in je pretil, da se zopet vrne. Bojim se, da nam bo napravljaj še velike sitnosti. Toda, zdaj je že skrajni čas, da te oglasim pri kraljici.«

Malo trenutkov pozneje stopi Lucij pred Bereniko v krasno razsvetljeno dvorano. Čudil se je nad mirom, ki ga je ohranila kraljica sredi razburjenega mesta. Vzprejela ga je prijazno in je pazno poslušala predloge, katere je stavil tribun Lizija s prošnjo, naj jih pove in priporoči svojemu bratu.

»Vedno smo bili zvesti Rimljanom, čeprav nam oni niso tega vselej poplačali po zaslugi,« odvrne Berenika. »Vendar homo tudi zdaj stali na strani Rimljanov, že zato, ker bi se morala končati vojska s popolnim razdejanjem tega mesta in tempelja, ki ga je začel zidati moj slavni praded in je moj brat lansko leto dokončal zidanje. Jutri rano bom govorila z Agripo. Mislim, da bo lahko iz gradov v Judeji in ob obrežju mrtvega morja hitro sklical par stotin vojakov, da bote imeli nekaj pomoči, dokler ne pride Gal s svojo četo na pomoč. Toda jaz še vedno upam, da se bo ljudstvo pomirilo, če ga Flor ne bo dražil z novimi krivicami.«

Tako je govorila Berenika, igraje se s svojimi zlatimi zapestnicami. Stotnik se zahvali in hoče oditi. Toda Berenika ga zadrži in prične toplo govoriti o Tamari, koje nesreča in lepota mora osvojiti vsakomur srce. Pripovedovala je, kaj je vse storila deklica, da bi vredno pokopala svojega očeta. Toda sužnji, ki jih je Evpolem poslal danes v Betanijo, so se vrnili s poročilom, da je mrtvec že pokopan in hiša zapuščena. Uboga sirota se zdaj ne da utolažiti. Skoraj s silo so jo morali pridržati, sicer bi bila hitela v Betanijo sama, da poišče grob in počasti mrtvega. Seveda ji tega niso mogli dovoliti v teh nemirnih dnevih, posebno zato ne, ker nov sovražnik zalezuje deklico, ki ve, da je ona dedinja velikega premoženja. Eleazar, potomec slavne, toda ubožane rodbine, je danes nenadoma udril v hišo in zahteval deklico kot svojo nevesto. Res se zdi, da je umrl oče nameraval tako zvezo, o kateri pa deklica noče vedeti ničesar. Toda ni gotovo, ali se more deklica po judovski postavi ubraniti takemu zakonu. Razven tega je Eleazar žugal, da jo odpelje s silo.

»Ker je on poveljnik tempeljske straže,« nadaljuje Berenika, »bi se mu to lahko posrečilo. Zato smo sklenili spraviti deklico še nocojšnjo noč v močni grad Masada na zahodnem obrežju Mrtvega morja. Moja sestra Druzila in nekaj zanesljivih sužnjev jo bo spremljalo. Čudovito je, kako si je Tamara pridobila srce moje sestre. Tudi za Druzilo je boljše, če se od strani iz tega razburkanega mesta, ki mu preti nevarna nevihta. Meni je tukajšnje bivanje po volji. Nisem boječe narave in ljubim malo razburjenja. V Masadi bosta obe lahko počakali mirnejših časov. Skrbela bom medtem tudi, da Tamarina ded-

ščina ne pride v tuje roke, dokler deklica ne stopi v zakon. In upam, da se bo zgodilo to kmalu, ker ima dekle, kolikor vem, že prav ponosnega, lepega, plemenitega in hrabrega snubca, kateremu bo rada izročila svoje srce. Srečni snubec je po svojem rodu Rimljan —«

Zadnje besede je izgovorila s prežečim pogledom. Stotnik zardi. Berenika ga lahko udari s slonokoščeno palico po ramenih, rekoč: »Le nikar se ne hlini. Ne bila bi žena, ko bi ne spoznala precej na prvi pogled tvojega in Tamarinega srca. Ali hočeš spremiti mojo sestro v Masado? Pri Liziju ti bom izposlovala dovoljenje.«

»Dobrotljiva si, kraljica,« odvrne Lucij. »Toda v tem nevarnem položaju bi resnično nerad zapustil svoje tovariše.«

Berenika ni pričakovala drugega odgovora, sicer bi ne izrekla stotniku te laskave ponudbe. Kajti zapazila je z ljubosumnostjo, da je stotniku veliko bolj pri srcu hčerka rabijeva, kakor ona sama. In namen, ločiti obadva, je vplival na njen načrt, spraviti deklico v oddaljeni grad Masada.

»To je plemenita beseda,« odvrne kneginja. »Toda spremil boš nosilnici vsaj do vrat in boš poskrbel, da jih bo vaša straža spustila brez obotavljanja naprej!«

Z veseljem vzprejme stotnik to naročilo. Kmalu nato vstopita v sobo Druzila in Tamara, pripravljeni na pot, ter hočeta vzeti od Berenike slovo.

Medtem je ostal Lucij z rabijevo hčerko nekaj časa sam. S sočutjem je zrl na devico. Njeno angelskočisto bitje je vplivalo nanj tako, da še njegovo srce ni nikoli čutilo kaj podobnega. Rad bi ji bil izpregovoril par besedi tolažbe in sočutja; toda bil je v taki zadregi, da je komaj izustil: »Ubogo dete! Tvoj Bog naj te potolaži!«

Tamara je dobro čutila, kako draga je postala Rimljanu, in čustva njenega srca so ji hotela za trenotek udušiti glas vesti. Toda kmalu se je spomnila na strogo zapoved, ki ne dovoljuje, da bi se Izraelova hči poročila s poganom. Podala mu je roko, rekoč: »Zdravstvuj! Naj te moj Bog, edino pravi Bog, pripelje k pravi sreči, katero tako zasluži tvoje plemenito srce! Zdravstvuj! Vsak dan bom molila zate.«

»Upam, da se bova zopet videla, in da boš tedaj srečnejša. Tudi jaz se bom spominjal tebe, dobro dete, in bom poiskal, kakor hitro bo mogoče, grob tvojega očeta, ter bom mleko in cvetlice daroval njegovemu spominu.«

»Nikar mu ne daruj, to prepoveduje naša vera,« dé Tamara smehljaje in obenem s solzami v očeh. »Toda šopek cvetic lahko v mojem in tudi tvojemu imenu položiš na njegovo gomilo. Vzemi še tale prstan. Kamen v njem je zelo dragocen. Zanj daj postaviti očetu spomenik, ako se jaz tekom enega leta sama ne vrnem in tega ne preskrbim. V tolažbo mi bo, če boš ti, in sicer s tem prstanom, ki je bil last moje matere, skrbel za ljubega mrtvega. Zdravstvuj! Bog in njegov sveti angel bodi s teboj!«

Obe kneginji ste zdaj stopili bliže, in ločili so se z navadnimi besedami slovesa:

Bila je polnoč, in skoraj nobenega človeka ni bilo več na ulici. Vendar sta zaradi varnosti zapustili nosilnici palačo pri zadnjih vratih, spremljani od nekoliko vojakov, katerim je načeloval Lucij.

Ščip je lesketal na nebu in razsvetljeval ulice. Toda mimo ene vrste hiš se je raztezala ozka, dolga senca. Za njo je bila vidna moška postava, ki je v nekoliko oddaljenosti sledila potnikom, ki so kolikor mogoče tiho hiteli proti vratom efraimskim. Eden sužnjev opozori stotnika na tega moža; toda morebiti je bil to navaden meščan, ki je le slučajno šel po isti poti. Brez vsake nezgode so prišli do vrat, in straža jih je precej pustila skozi. Lucij stopi k nosilnici in poda Tamari zadnjič roko v slovo.

Tedaj zapazi, da je mož, ki je prej v nekoliko oddaljenosti sledil potnikom, stal za njim in zvedavo pogledal v nosilnico. Jezno se obrne Lucij in prime moža za rame: »Ti si ogleduh poveljnika tempeljske straže; le sporoči mu, da je »nevesta« srečno odpotovala. Da pa ne bo tvoje poročilo prišlo prezgodaj, boš ostal kakih 24 ur tukaj na čuvajnici. Le pri miru, prijatelj! Sicer te bomo morali zvezati, kar ti nikakor ne bo dobro teknilo.«

S temi besedami odda Lucij Juda poveljniku straže, ki je medtem zopet zaklenila vrata. Nato se vrne nazaj v kraljevi grad in sporoči Klavdiju Liziju uspeh svojega pohoda.

Medtem se je zasvitalo drugo jutro, ko je ranjeni rabi Sadok bival v hiši dijakonov v Jeruzalemu. Ponoči je spal dobro. Mrzlca, ki je dijakona Nikanorja najbolj vznemirjala, je ponehaval, in tudi otekline jezika se je že nekoliko zmanjšala, da je rabi mogel izgovarjati posamezne besede. Nikanor je torej sklenil razjasniti bolniku njegov položaj, da ga nekoliko pomiri.

Ko je z veliko skrbnostjo vnovič povezal rano, dé ranjenemu rabiju, ki je zvedavo gledal po prijazni sobici naokrog, kakor bi hotel vprašati, kje biva: »Med dobrimi prijatelji si; in če mi oblubiš, da ne boš preveč govoril, ti bom razjasnil vsa tvoja vprašanja. Če namreč govoriš, dražiš svojo rano, ki se potem ne more zacečiti. Tudi ni treba, da bi me ti kaj vpraševal; kajti jaz sam dobro vem, kaj bi ti rad izvedel. Torej, dokler boš molčal, ti bom pripovedoval, ko boš pričel vpraševati, bom molčal. Ali razumeš?«

Rabi pokima. Nikanor gre nato v sosednjo sobo in mu prinese obe dobro poznani usnjeni mošnji, napolnjeni z zlatom in dragimi kamni.

»Da boš spoznal, da bivaš med dobri mi ljudmi, ki ti žele le najboljše!« prične Nikanor. »Tvoji zakladi so, ki si jih v Betaniji oddal svojemu gostitelju. Le prepričaj se, da je tvoj pečat, ki si ga pritisnil na vrvice, še nepoškodovan.«

Oči ranjenčeve se zasvetijo, in v znak hvaležnosti poda dijakonu tresočo desnico. Nikanor je udaril na pravo struno, da si pridobi ranjenčovo zaupanje. Sedel je nato k postelji in mu je s kratkimi in jasnimi besedami razložil vse zadnje dogodke. »Več kakor verjetno je, da so ravni roparji v sporazumu z napačnimi pri-

jatelji, ki so tebe, željni tvojih zakladov, izvabili lokavo v Jeruzalem,« tako konča Nikanor svoje poročilo. »Zato ni hotel Evzebij oddati obeh mošenj možu, katerega si mu imenoval, da bi se ti lahko poprej prepričal o njegovi zvestobi. Ben Kajfa je s silo hotel tvojo hčer odpeljati na svoj dom; tebe bi pa bil težko ranjenega pustil brez pomoči.«

Nikanor je moral prekiniti svoje poročilo, kajti rabi je bil zelo razburjen. Zašepetal je:

»In moj sin? In Tamara?«

»To je proti najini pogodbi!« zapreti Nikanor s prstom, lahko smehljajoč. »Ne vprašuj! Tvoj deček je še v taborišču roparjev. Ravnotja so odpeljali tudi ženo tvojega plemenitega gostitelja v Betaniji. Jaz mislim, da jo boš rad odkupil, če ti povem, da je zaradi tebe bila odpeljana. Ni hotela teh dveh mošenj pokazati roparjem.«

Rabi je zahteval voščeno tablico in črtalo ter je zapisal: »Vsako svoto, katero premorem, za dečka in ženo. — Kje pa je moja ljuba Tamara?«

»K sreči ni tvoja hči niti v rokah ben Kajfe, niti v oblasti deželnega oskrbnika, ki jo je tudi zalezoval in ki ti je ugrabil tvoje tovarne živali z blagom vred. Mislim, da sem prišel na pravo sled. Bodi le čisto miren. Bog naših očetov bo pomagal, da jo bomo zopet našli.«

Rabi umolkne za nekaj trenutkov. Nato zapiše v vosek. »Pa je ni morebiti odpeljal Rjmljan, ki nas je rešil iz rok roparjev?«

»Ona ni odpeljana. Ona ni pri njem,« dé dijakon določno. »Zdaj pa bodi dovoli za danes. Ko več poizvem in se bo izboljšalo tvoje zdravje, takrat boš vse izvedel. Zdravstvuj, in bodi čisto miren; čimbolj boš miren, temprej boš ozdravel. Evzebij, ki ga poznaš, ti bo zdaj nekaj dni stregel. Jaz moram na malo popotovanje. Mir Gospodov bodi s teboj!«

Rabi se zahvali z očmi dijakonu in mu poda obe dragoceni mošnji, da jih dalje hrani pri sebi. Nikanor odide, in rabi Sadoh dolgo razmišlja sam s seboj o vsem, kar je slišal.

(Dalje prihodnjič.)

Delo krščanskega usmiljenja.

Sklep učnega tečaja za bolniške strežnice v Ljubljani.

Na Mali Šmaren se je slovesno završil strežniški tečaj. Mil. gosp. prelat Andrej Kalan je ob 9. uri v marijaniški kapeli opravil

daritev sv. maše, pri kateri so bile navzoče vse udeleženske tečaja, mnogo članov »Vincencijske družbe« in drugih povabljenih gostov. — V zborovalni dvorani, ki je bila okrašena s cesarjevo soho in zelenjem, je predsednik J. Röger pozdravil udeležence slovesnosti, med drugimi gospoda generalnega vikarja prelata J. Flisa in deželnega odbornika dr. Lampeta. — Dr. Gruđen je v imenu pripravljavnega odbora podal poročilo o pripravah in upravi prvega strežniškega tečaja. Iz njegovega poročila posnamemo sledeče: Sklep, naj se priredi učni tečaj za bolniške strežnice, je bil soglasno storjen na občnem zboru »Vincencijske družbe« 15. dec. 1907 in pritrđil mu je centralni svet 13. marca t. l. s pogojem, da se v ta namen nabirajo deneski in ustanovi poseben fond, iz katerega bi se pokrili stroški za nameravani tečaj. — Poziv na dobrotnike ni ostal brezuspešen. V prvi vrsti je tu imenovati deželni odbor, ki je s prispevkom 1000 K tečaj omogočil, prav tako so radodarno prespevali mnogi denarni zavodi, občine in zasebniki. Iz nabranih deneskov so se popolnoma pokrili stroški za hrano in stanovanje gojenk. Vsaka udeleženka pa dobi s seboj kovčeg z najpotrebnejšimi pripravami za bolniško postrežbo v vrednosti 50 K. Svota (1500 K), ki je bila v ta namen potrebna, je deloma že pokrita, deloma pa je upati, da se bode pokrila v bližnji bodočnosti, tako da bilanca ne bode kazala nobenega primanjkljaja. — Največje zaslugu na uspehu učnega tečaja imajo gg. zdravniki dr. Derganc, dr. Dolšak, dr. Levičnik, dr. Plečnik, ki so z veliko vestnostjo in požrtvovalnostjo izvrševali svoj posel. Težišče učnega tečaja so bile praktične vaje v deželni bolnišnici, ki so se vršile pod spretnim vodstvom za tečaj izredno vnetega dr. Derganca. Usmiljene sestre so pri tem pomagale z besedo in zgledom. — Posebna hvala gre tudi vodstvu »Marijanišča« in č. sestram tega zavoda za skrbno postrežbo in veliko ljubeznjivost, katero so skazovale vsem gojenkam. Prvi učni tečaj je izobrazil 32 deklet, ki bodo zdaj po raznih krajih naše dežele izvrševale plemenito delo krščanskega usmiljenja.

Dr. Dolšak je v svojem poročilu podal ves učni načrt strežniškega tečaja. Pouk je obsegal higijeno (o zraku, vodi, stanovanju, hrani), katero je razlagal dr. Plečnik, nauk o boleznih, kako se spoznavajo in vplivajo na razne organe (dr. Levičnik), nauk o posameznih organih človeškega telesa (dr. Dolšak), slednjič teoretična in praktična navodila za izvrševanje bolniške postrežbe (dr. Derganc). Poročevalec je povdarjal, da se učni tečaj na tako široki podlagi v Avstriji še doslej ni nikjer vršil in da so tudi učni uspehi izredno povoljni. Udeleženke so si pridobile vso potrebno sposobnost, da morejo uspešno izvrševati svoj posel.

V imenu gojenk je govorila pa gospodična Lavoslava Pelhan, povdarjajoč, da jim je prav ta tečaj pokazal pot za socialno delo med ljudstvom. Njen krasno sestavljen govor je bil vsem prirediteljem gotovo najboljši

zadoščenje za ves trud. Nato so se razdelila izpričevala in strežniški kovčegi. Gojenke so v svoji beli strežniški obleki in ličnih belih čepicah z rdečim križem na čelu napravile najboljši vtis. Vsi udeleženci so bili prepričani, da se je s tem učenim tečajem ustvarila naprava, ki bode velike koristi za našo ljudstvo.

Na to govori dr. Lampe o

o sanitetnih potrebah Kranjske.

Dr. Lampe nagovori navzoče v imenu g. deželnega glavarja in dež. odbora, ki je dal pouku na razpolago deželne dobrodelne zavode in ga podpiral z znatno vsoto. Zdravstvo v kranjski deželi je še jako zaostalo in dežela bo morala biti pripravljena na večje žrtve. Deželna bolnišnica je premajhna in potrebna razširjave. Deželna blaznica nikakor ne zadostuje najprimitivnejšim modernim zahtevam. Čez tisoč umobolnih imamo v deželi, a komaj četrtnina je v blaznici. Bolnišnic na deželi je le malo in od teh so nekatere zamenjane in v slabem stanu. Zdravnikov na deželi je malo, niti vsa mesta okrožnih zdravnikov niso zasedena.

Med ljudstvom pa manjka tudi higijeničnega smisla. Zaduha stanovanja, nesnažni otroci so temu priča. Koliko boleznih bi se odvrnilo, ako bi se ljudje znali varovati tega, kar zdravju škoduje! Bolnik na deželi pa nima tudi prave postrežbe. Zdravnik mora oditi, in nikogar ni, ki bi zdravnikova navodila znal izvrševati, ni oseb, ki bi se čisto posvetile temu blagumu delu ljubezni do bližnjega.

Zato pa z veseljem pozdravljamo, da se je našlo požrtvovalnih in vnetih zdravnikov, ki so bili pripravljeni svojo znanost in svoje izkušnje dati na razpolago, da se vzgoje samaritanke, ki bi na deželi izvrševale blago delo bolniške postrežbe. Veselo znamenje je, da se je toliko vnetih mladenk odzvalo in da so tudi razne občine in denarni zavodi s svojimi podporami omogočili ta učni tečaj, ki je prvi te vrste na Kranjskem.

Bodite torej prave samaritanke, tako, kakor nas uči sv. evangelij. Ne kot oni, ki so šli mimo in se niso zmenili za ranjenca, tudi ne tako, kakor tisti duhovnik, — jaz se tolažim vedno s tem, da je bil judovski duhovnik — ampak kakor samaritan, ki se je usmilil ranjenca in mu dejansko pomagal, mu obvezal rane, ga spravil pod gostoljubno streho, mu preskrbel postrežbo in zdravila. Tudi izmed našega ljudstva pade marsikdo med razbojnice, sovražnike zdravja. Njim naj prevzame samaritanka uboge žrtve, s poukom in dobrim gledom širi smisel za pošteno in zdravo življenje. To je velika in lepa naloga naših samaritant, ki naj kot prave usmiljene sestre delujejo med ljudstvom!

Na poziv predsednika gosp. J. Rögerja se je s trikratnim »Živio« na svetega očeta in presvetlega cesarja slovesnost zaključila. One občine, ki so poslale dekleta v ta prevažni tečaj, se ne bodo kesale.

Razgled po domovini.

Državni poslanec dr. Ivan Šusteršič čede v kratkem v Bosno, da prouči ondote razmere. Listi poročajo, da bo najbrže v delegacijskem zasedanju v Budimpešti imel naš poslanec poročilo o Bosni. Gotovo je to zelo častno za S. L. S., da bo njen načelnik poročevalec v enem najvažnejših predmetov, ki se bodo letos obravnavali v delegacijah.

Slovenska dijaška zveza je ustanovila v Črnomlju ljudsko knjižnico in svoj pododbor 8. t. m. Popoldne je priredila veselico, pri kateri so nastopila črnomeljska dekleta in mladeniči v igrokazu »Zaklad«, in vrlo dobro pogodili svoje vloge.

Shoda. Dne 8. t. m. sta se vršila dva javna shoda, in sicer prvi v Št. Vidu pri Zatičini

in drugi Pod Gabrom. Shoda sta bila dobro obiskana. Poročal je obakrat deželni poslanec Mandelj o vseh aktualnih političnih in gospodarskih zadevah. Z ozirom na tukajšnje razmere je svaril pred nepremišljeno prodajo gruntov in ostro obsojal razvado, da se pri dražbah zemljišč ponuja kmetom žganja, vina in cigar, da potem bolj s korajžo kupujejo.

Povedal je tudi, da »Zadružna zveza« pripravlja tako denarno podjetje, ki bo to epidemično »Güterschlächtere« po možnosti omejila. Zborovalci so bili s poročilom zadovoljni in zatrjali, da gredo pri prihodnjih volitvah složno za kandidate S. L. S.

Na Vrki se je ustanovilo na praznik Marijinega rojstva, to je v torek, dne 8. septembra, izobrazovalno društvo. Ko je č. g. Luka Smolnikar v krasnem govoru pričel velike množice poslušalcev in poslušavk razjasnil pomen in namen izobrazovalnih društev, je takoj pristopilo nad 80 udov k društvu. Bog daj, da bi društvo tudi tako lepo napredovalo, kakor se je začelo!

Redek slučaj se je pripetil minoli teden ladji »Magdalena penitente«, ki je vozila ponoči na širokem morju med Savudrijo in Gradežem. — Iz neba je priletel goreč meteor, to je drobci iz medzvezdnega prostora, in treščil v vrh zadnjega jambora. Jadrna vrh je švignila na tla. Padli kos jambora je nekoliko ranil 15-letnega vajenca, ki je takrat čval na ladji. Meteor je zažvižgal mimo in štrbunknil v morje. Prava sreča, da ni bilo večje škode. — Takih drobcev leti mnogo raztresenih po svetovnem prostoru krog našega solca. Včasih pridejo preblizu naše zemlje in padejo na tla. Sestavljeni so iz vsakovrstnih kovin in rudnin. V noči 10. avgusta je videti posebno mnogo takih utrinkov.

Ustanovni shod slovenske krščansko-socialne zveze za Trst se bo vršil, kakor smo že zadnjič omenili, v nedeljo, dne 20. septembra ob 5. uri popoldne v zgornji dvorani obrtno-konsumnega društva pri Sv. Ivanu pri Trstu (poleg cerkve). Vstop je dovoljen samo vabljenim. Po shodu bo prosta zabava z godbo in petjem.

Slovanski svobodomisleci so imeli o priliki zborovanja slovanskih časnikarjev v Ljubljani svoj shod v »Narodnem domu«. Bilo je med njimi največ študentov, kar je najžalostnejši pojav, ki jasno kaže, kako izprieno je dijaštvo vsled slabega berila, zlasti vsled branja »Naroda« in drugih liberalnih časopisov. Na shod je došla tudi soproga dr. Tavčarja, ki se torej ujema z nameni svobodomislecev, da se zapro cerkve in prežene duhovnike, vpelje razporoko, svobodno šolo itd. O namenu svobodomislecev, ali bolje rečeno prostozidarjev slovenskih, bomo še govorili v posebnem članku, ki ga bomo priobčili.

Slovanski časnikarji so zborovali minoli teden v Ljubljani. Prišlo jih je nekaj nad 80. Hribar je porabil to priliko in dal položiti temeljni kamen za spomenik protestantskega pastirja Trubarja, ki je odpadel od katoliške cerkve. Spomenika mu niso še postavili, ker ni denarja zanj. Bogati Hribar pa sam navadno ničesar ne dá, zato se je zadovoljil za sedaj samo s temeljnim kamenom. Poljski časnikarji se niso udeležili polaganja temeljnega kamena in so se prišli raje poklonit premil. g. knezoškofu ljubljanskemu. Več časnikarjev je obiskalo tudi novo poslopje »Katoliške tiskarne« in se jako pohvalno izrazilo o njej. Iz Ljubljane so se odpeljali nekateri časnikarji v Postojno, drugi na Bled in v Bohinjsko Bistrico. Na Bledu jih je v imenu dežele pozdravil deželni odbornik dr. Lampe.

Agitirajmo za katoliško časopisje! Eno najvažnejših opravil vsakega dobromislečega Slovenca bodi: delati z vsemi močmi na to, da se kar najbolj razširi naše časopisje, v prvi vrsti naš »Domoljub«.

Neodvisni kmetje se bližajo. Hribar že išče po deželi neodvisnih kmetov, ki bodo pri bližajočih se deželnozborskih volitvah šli v ogenj zanj. Še pri vseh zadnjih volitvah so nastopali taki možje, ki so pravi liberalci, a se ne upajo pod tem imenom med ljudstvo. Zato se zagrinjajo v obleko »neodvisnih«

kmetov. A so popolnoma odvisni od »Slovenskega Naroda«, od »Gorenjca«, »Notranjca« in od Hribarja. Ti ljudje so volkovi v ovčjih oblačilih, kakor jih imenuje Izveličar v evangeliju sedme nedelje po binkošti. Spoznajo se na prvi mah. Zato pa kličemo ljudstvu slovenskemu z besedami sv. evangelija: Varujte se jih!

Stariši pozor! Krščanski stariši, ki pošiljate svoje dečke v mesta, da se priučijo rokodelstva, obrtništva, ali jih pošiljate v trgovine, dobro pazite, komu izročate mladino, katero ste tako skrbno vzgajali v domači hiši. Zahtevajte od trgovca in od mojstrov, katerim izročate deco, do bodo poskrbeli, da bodo vaši otroci tudi v mestu izpolnjevali verske dolžnosti, hodili ob nedeljah in praznikih k sv. maši in prejeli sv. zakramente. Do sedaj se je v tem oziru vse premalo storilo. Oddod tudi žalostno dejstvo, da je n. pr. v Ljubljani izmed 800 vajencev komaj 200 opravilo velikonočno izpoved. Ni čuda, da ima pri takih razmerah socialna demokracija iako lahko nalogo potegniti mladino nase. Mladina, enkrat izgubljena, se bo težko povrnila na pravo pot. Taka mladina, prepoejena z brezverskimi socialističnimi nauki, bo izgubljena tudi starišem. Zato svarimo in kličemo: Stariši pozor!

V Sv. Križu pri Kostanjevici bo nova veličastna župna cerkev slovesno posvečena v nedeljo, dne 27. septembra. Posvetili jo bodo prevzvišeni gospod knezoškof.

Slavnostno blagoslovljenje »Narodne šole« v St. Jakobu v Rožu na Koroškem se vrši 27. t. m. Šolo bode blagoslovil preč. g. Gregor Einspieler, prošt v Tinjah. Slavnostni govor govori državni poslanec Grafenauer.

Mleko bodo podražili v Celovcu na 24 do 28 vinarjev.

Državni poslanec tržaških Slovencev, dr. Rybač, je bil odločil mandat, ker se ne strinja z rcgoviljenjem mladega dr. Mandiča, katerega podpira stari Mandič. Na prošnjo drugih voditeljev je preklical svoj odstop.

Socialno-demokratska stranka je v Ljubljano poklicala idrijskega Kristana. Tu v Ljubljani razširja brezverstvo med mladino s tem, da razdeljuje socialistične liste, pravila itd. Svoj brezverski listič »Naprej« razpošilja tudi po deželi, celo na Koroško ga je začel uhitotapljati. Kdor dobi rdečkarsko kunjco v roke, naj jo mahoma vrže v peč. Kristan naj svoje laži in obrekovanja sam prežvekuje.

Odlikovanja koroške duhovščine. Povo-dom šestdesetletnice vladanja Niega c. in kr. apost. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. in petdesetletnega jubileja mašništva sv. Očeta je podelil knez in škof krški posebno zaslužnim duhovnikom cerkvena odlikovanja. Imenovani so za častne konsistorialne svetovalce čč. gg.: Herman Atzlhuber, dekan v Beljaku; Janez Eder, župnik v Irschen; Gregor Einspieler, prošt in dekan v Tinjah; Štefan Kraimer, mestni župnik v Milštatu; Valentin Kraut, dekan v Spod. Dravbergu. — Za kn. šk. svetovalce so imenovani čč. gg.: Andrej Aplen, župnik v Zelezni Kaplji; Janez Boštjančič, župnik v Kamenu v Podjuni; Šimen Greiner, župnik v St. Jakobu ob cesti; Jožef Habernig, župnik v Zgor. Dravbergu; Jakob Hartlieb, župnik v Liesingu; Jakob Knaflič, župnik v Ločah; Franc Kolarič, predmestni župnik pri St. Lovrencu v Celovcu; Janez Koller, župnik v Kirchbachu; Rafael Kozak, c. in kr. vojaški duhovnik v Celovcu; Peter Kugler, župnik v Greifenburgu; P. Rajmund Kuhartz iz reda oo. benediktincev, vikar v St. Pavlu v Lab. dolini; Franc Marinič, dekan v Pliberku; Franc Schneider, župnik v Trebnju, Jožef Schreiner, župnik v Himmelbergu; o. Adalbert Suchan,

prior v Kötschach; Janez Unterluggauer, dekan v St. Lenartu v Lab. dolini.

Veliko jubilejno procesijo je priredila goriska dežela 14. t. m. na Sveto Goro v spomin petdesetletnice mašništva sv. očeta Pija X. in 60-letnice vladarjeve. Slovesno sv. mašo je daroval v romarski cerkvi prevzvišeni knez nadškof dr. Sedej.

Krščansko učiteljstvo, združeno v »Slo-mškovi zvezi«, je zborovalo 6. t. m. v Bohinjski Bistrici. Veselo znamenje je, da so narasle čete naših krščanskih učiteljev in učiteljic, ki ne prisegajo na liberalni program ter hočejo složno z duhovščino delovati za krščansko vzgojo naše mladine. Takega učiteljstva si želi naše ljudstvo. To so pokazali tudi vrli Bohinjeci, ki so prišli na ljudski shod, na katerem je govoril predsednik »Slo-mškove zveze«, državni in deželni poslanec Jaklič, v obilnem številu. O tem shodu smo dobili sledeče poročilo, ki je tu priobčujemo: Ob treh popoldne se je zbralo najmanj 400 poslušavcev, povečem volivci, na prostornem dvorišču pred župniščem. Župnik Piber pozdravi navzoče in podeli besedo poslancu Jakliču, ki je govoril o šolstvu v Avstriji in še posebej na Slovenskem ter o učiteljstvu, ki se loči v dva tabora. Pojasnil je, kateli del učiteljstva je na pravi poti, katere učitelje moramo podpirati. Za nas je odločitev lahka in jasna. Imamo »Slo-mškovo zvezo«, v njej se zbirajo učitelji in učiteljice, ki hočejo našo deco vzgojevati na versko-nravni podlagi, v krščanskem duhu. Za te se moramo ogrevati. Poslanec Pogajnik je govoril o državnem zboru. Dr. Lampe je spravil zborovalce v dobro voljo z raznimi pojasnili o domači sodobni politiki. Navdušil je zborovalce s spretno zgovornostjo pravega ljudskega govornika, za ideje, ki jih zastopa in brani S. L. S. — Očito se je pokazalo, kakšne simpatije vživa »Slo-mškova zveza« med ljudstvom in da slovensko ljudstvo ne pozna tistih, ki te dni nekje kujejo načrte proti krščanski šoli, ljudstvu pa se ne upajo pokazati.

Liberalno učiteljstvo se je dne 6., 7. in 8. t. m. v Gorici navduševalo za boj proti klerikalizmu in — za zboljšanje učiteljskih plač. Edina vzora liberalnega učiteljstva. Kaka razlika med krščanskim učiteljstvom v Bistrici in liberalnim v Gorici! Prvi zahtevajo versko-nravno vzgojo, drugi hočejo vreči veronauk iz šole. Krščansko ljudstvo slovensko ne bo nikda; privolilo, da se uresničijo želje liberalnega učiteljstva.

Morilec vipavskega dekana kanonika Erjavca obsojen na smrt. V petek in soboto se je vršila razprava proti morilcu vipavskega dekana gosp. kanonika Erjavca in se je končala v soboto. Govorila sta državni pravdnik Trenz, ki je prosil porotnike, naj pritrdijo stavljenemu vprašanju, da je Pangrc kriv zahrbtnega roparskega umora, in na to obtožencev zagovornik svetnik Vencajz. Dvorni svetnik Pajk je povzel vse točke še enkrat. Porotniki so se odstranili v sobo, kjer so se le kratko posvetovali, na kar se povrnejo v porotno dvorano. Predsednik porotnikov je naznanil, da so porotniki soglasno potrdili stavljenemu vprašanju. Sodišče je obsodilo Pangra na smrt na vešala. Hladnokrvno je morilec poslušal obsodbo in odšel v zapor nazaj. Pravijo, da je jetičen in da ne bo morda dolgo živel.

Smrt rojaka samomorilca v tujini. »Slo-vencu« se piše iz Amerike: Dne 9. julija se je na grozovit način usmrtil na Hermine Pennsylvania v Ameriki Avg. Štok, doma iz Brega pri Litiji. Bil je že od nekdaj bolj delomržen človek, udan alkoholu, kar je tudi vzrok, da se je usmrtil na tako grozovit način. Dejal je na zemljo dinamitno patrono, vlegel se nanjo in jo zažgal. Ko se je patrona razpočila, ga je razneslo na vse strani. Leva roka mu je

bila odtrgana pod ramo, trebih ves raztrgan tako, da se je gledalcu nudi strašen prizor. Strašna smrt, ki jo je povzročil alkohol!

Pri sv. Joštu nad Kranjem je kvatrnj nedeljo velik shod Žalostne Matere božje. Glavno opravilo bo ob 6. in ob 9. uri. Na svetih stopnicah se morejo ta dan zadobiti porcijunkulski odpustki.

Duhovniške vesti s Štajerskega. Župnijski izpit so napravili sledeči čč. gg.: lanez Čemažar, kaplan v Teharjih pri Celju, Al. Gričnik, kaplan pri Sv. Marku niže Ptuja, Andrej Lovrec, kaplan v Hočah pri Mariboru, Melh. Zorko, kaplan v Cirkovlah pri Pragerskem. O tej priliki so darovali za dijaško kuhinjo 28 kron. Bog plati!

Vladna podpora združništvu. Vlada je dovolila »Mlekarski zadrugi na Brezovici« pri Ljubljani podpore 3800 kron. Podpora je namenjena za delno pokritje stroškov nove opravne in vodovoda. Posredovala je pri izposlovanju podpore »Zadružna Zveza« v Ljubljani.

Blazno sovraštvo gojijo naši liberalci do vsega, kar je le v kateremkoli stiku z vero in s cerkvijo. V celjskem »Narodnem Listu« zahteva tak blaznež od Ciril-Methodove družbe narodni kolek »tudi v drugačnih oblikah«. Na sedanjih oblikah sta namreč podobni sv. Cirila in Metoda in to je za liberalca preklerikalno.

Nesramnost liberalnih učiteljev v političnem boju je znana, toda tuintam bruhne posebno krepko na dan. V liberalni »Soči«, v goriški posestrimi našega »Slovenskega Naroda« so bobnali za učiteljski shod s posebno mečnimi udarci. Ta list je zapisal v svojem bebnem pozivu tudi to vzorno neumnost: »Sežigati sicer ne morejo več liberalnih učiteljev, ker časi take inkvizicije so minuli...« Kdaj in kje, odkar stoji svet, pa so sežigali liberalne učitelje? Svečevna zgodovina ne pozna takega slučaja. Škoda bi bilo pa tudi za vsak košček lesa, ki bi žgal liberalnega učitelja! Mimogrede lahko omenimo tudi to, da so v časih, v katerih so se vršile vse namišljene in resnične inkvizicije, skrbeli za pouk priprostega ljudstva pač le klerikalci! Toliko zgodovine bi morali liberalni učitelji že znati.

Dekliški shod pri Sv. Križu tik Slatine. Do tisoč zavednih slovenskih mladenk iz rogaške in sosednjih dekanij je prihitelo na praznik Marijinega Oznanenja dne 8. t. m. k Sv. Križu na dekliski shod. Pozdravljali so jih kaj pčmnljivi napisi na mnogih slavolokih. Daleko premajhna je bila tržiška Marijina cerkev, v kateri se je vršila služba božja. Župnik Šegula je priporočal v cerkvenem govoru hčer, kam Marijinim vneto češčenje matere Marije, kaplan Šeško pa je daroval sv. mašo. V velikanski procesiji smo na to pohiteli v župnijske cerkev. Ob 1. uri popoldne se je pričelo pod nadžupnikovim kozolcem deklisko zborovanje, ki ga je otvoril in vodil v imenu S. K. S. Z. župnik Gomilšek. Med posameznimi govori in deklamacijami sta lepo popevala križevniški in petrški dekliski zbor. Vsa slavnost se je izvršila popoldne ob velikanskem navdušenju vrlih slovenskih deklet. Kranjska dekleta, kaj pa ve? Ne zaostajajte, kar se tiče organizacije, za štajerskimi. Po raznih kranjskih dekanijah so se že vršile v letošnjem jubilejnim letu primerne slovesnosti slovenskih deklet, toda po nekaterih dekanijah pa ni bilo še prav nikake prireditve. Ali bi se ne dalo kaj ukreniti glede tega?

V spomin Simonu Gregorčiču. V nedeljo, dne 6. t. m. so odkrili pri sv. Lovrencu na Goriškem nagrobni spomenik pesniku Simonu Gregorčiču. Vse vasi v okolišu so bile v zastavah. Po sveti maši se je vršila slavnost na pokopališču. Pevci so zapeli »Blagor mu«. Govoril je dr. Osvold. Razkritje se je vršilo med zvonjenjem zvonov in pokanjem topičev. Popoldne se je na Vrsnem na rojstni hiši pesni-

kovi odkrila spominska plošča. Govoril je učitelj Pivec namesto dr. Šorlija, ki je bil zadržan. V imenu »Slov. Matic« je govoril dr. Ilesič. Ernest Klavžar je deklamiral »Nevitni«, akademik Lavrenčič neko drugo pesem. Slavnost se je nadvse lepo in nemoteno vršila, dasi je vrta »Soča« hujskala proti nji.

Družba sv. Mohorja šteje letos 84.389 udov, t. j. 5533 več, kakor lani.

Revizija pri »Zadružni Zvezi« v Ljubljani se je vršila minola dva tedna. Opravljala sta jo imenom »Splošne zveze kmetijskih zadrug v Avstriji« gosp. višji računski svetnik Fashingbauer in revizor-knjigovodja Riha. Vspeh revizije je krasen in se bo zrcalil v poročilu, ki se bo objavilo na prihodnji glavni skupščini »Zadružne Zveze«.

Škandal na državni železnici. Državna železnica zasluži zopet veliko grajo. V ponedeljek je bil jutranji vlak, ki je vozil od Trsta, že v Rihemberku tako poln popotnikov, da potniki, ki so vstopili v Rihembergu, niso mogli več dobiti sedežev. Mnogo ljudi je potem še vstopilo v Prvačini in Volčjadrugi. Vlak je bil nabit tako, kakor sod s sardelami. Ljudje so morali stati zunaj na stopnicah, kjer je sicer prepovedano stati; a so morali, če so se hoteli voziti. Dobro je, da se ni nihče ponesrečil. Železniška uprava bi morala pač dobro vedeti, kdaj je kaj več prometa, saj je to njena dolžnost, da skrbi za nemoten promet. Ljudstvu, ki plača, se mora dati tudi udobnost! Zahtevamo, da se taki slučaji več ne ponavljajo, sicer bomo govorili drugače.

Nemškega šolekega nadzornika za Kranjsko ne bo. Te dni so listi poročali, da se baje v kratkem imenuje deželnošolski nadzornik za nemške šole na Kranjskem. Izvedeli smo, da na Dunaju na merodajnem mestu ni o tem nič znanega. Vest resnična biti ne more, temu je kvečjemu pobožna želja. Vlada vendar ne bo tako neprevidna, da bi gnala slov. poslance v obstrukcijo, ker le brezobzirna obstrukcija bi bila odgovor na tako nečuvno početje: na Dunaju obstrukcija, v Ljubljani pa brezobzirni boj proti deželnemu šefu. Da bi vlada hotela ustvariti tak položaj, normalen človek ne more misliti.

Mlekarska zveza. C. kr. poljedelsko ministstvo je dovolilo »Mlekarski zvezi« v Ljubljani kot donesek k prvim napravnim stroškom podporo 4000 K in kot donesek k upravnim stroškom za leto 1908 3000 K.

Iz Komenskega okraja na Primorskem se piše: Pri nas v Svetem smo imeli 7. t. m. volitev načelnika gospodarskega sveta. Izvoljen je dosedanj Vinko Jazbec. Cel gospodarski svet obstoji iz pristašev Slovenske Ljudske Stranke, ker so se pri volitvah dne 19. avgusta vsi naprednjaki poskrili. Sedaj na skrivnem premišlujejo, kako so zabredli pri državnih in deželnih volitvah.

Za ples delajo liberalni agrarni briški župani in polnijo s tem ne občinskih blagajn s kronami, pač pa bolnišnice z bolnimi občani, ki prihajajo tja ali bodo še prišli. Govori se, da si hočejo s plesi utrditi svoje županske stoličke. O ti ubogo suženjsko ljudstvo!

Ljudske pijavke. Iz Krasa se nam piše: Bral sem, ni dolgo temu, da so največji sovražniki ljudstva: Slabo berilo, slabi učitelji in alkohol. Mi Kraševci imamo vse te imenovane sovražnike. Ves kraj je poplavljen z umazaniami, liberalnimi časniki, vsi učitelji — z jako velikimi častnimi izjemami — so liberalci, ki imajo krčmo za cerkev, v veliki večini so ljudje udani alkoholu. Razun teh sovražnikov kraskega kmeta pa navedem danes dve pijavki, ki izsesavata kri našega ubogega ljudstva, namreč liberalni mesarji in liberalni krčmarji. Kakor hitro se je pred dvema letoma malo podražila živina, takoj je strašno poskočila cena mesu. — Pred pol letom je cena ži-

vinu nenadoma padla, zdaj je takorekoč napol zastoj, a cena je mesu vedno, kakor kdaj je živina najdražja. Pa če bi še meso kaj vneljalo! — Cena vinu je padla sedaj na 16 in 10 kron za hektoliter, po krčmah pa je vedno stara tarifa 80 vin. za liter. Pa morda je vino vsaj dobro, pošteno, zdravo? Kaj še! Po cellem Krasu so znane tiste maloštevilne gostilne, kjer se dobi poštena kapljica. — Ni zadosti, da nam je toča, povodenj, kobilice, suša in povodenj toliko škodila, treba je bilo, da odirajo še liberalne pijavke.

Umrli je v sredo č. g. Jožef Milišič, kaplan v Krašici pri Bujah v Istri. Porodil se je v Lindaru leta 1873. v duhovnika je bil posvečen leta 1898. Zopet hud udarec za tržaško škofijo, v kateri je tako občutno pomanjkanje duhovnikov. — Blagemu pokojniku nai sveti večna luč!

Ljudska hranilnica in posojilnica za tržaško občino pri sv. Ivanu je s 1. septembrom t. l. otvorila svoj podurad v Trstu, ulica delle Poste št. 9, poleg prodajalne katol. tisk. družstva. Sprejemale se bodo hranilne vloge in izplačevala posojila prav tako, kakor v glavnem uradu pri sv. Ivanu. — S tem korakom je hranilnica ustregla posebno vsem tistim, ki so imeli do Sv. Ivana predaleč.

Lepa slavnost se je vršila na Mali Šmarini dan v Dragi pri Beli cerkvi na Dolenjskem; namreč blagoslovljenje nove Zajčeve votivne kapele. Gospod Alojzij Zajc, posestnik in vinotržec v Spodnji Šiški pri Ljubljani in tukajšnji rojak, je dal v svojem rojstnem kraju v Dragi pri Beli cerkvi postaviti v spomin celi ugledni Zajčevi rodbini umetniško zidano in krasno opravljeno kapelo v čast Mariji Pomčnici. Od blizo in daleč so prišli omenjenega dne ljudje k tej slavnosti v Drago in veleč. gosp. P. Ferdinand Zajc je izvršil ob asistenci domačega gosp. župnika cerkveno opravilo blagoslovljenja. Kapelo je izvršil ljubljanski stavbenik Sim. Treo v popolno zadovoljnost vseh ter v kras in ponos Beli cerkvi; domoljubni in verni Zajčevi rodbini pa v trajen spomenik ne le v monumentalni stavbi, temveč tudi v hvaležnih srcih Belocerkevčanov.

Mladenške Marijine družbe iz Ljubljane in okolice bodo imele — kakor čujemo — sestanek na rožensko nedeljo. Kraj in spored se določi pravočasno.

Shod »Kmečke zveze«. V nedeljo, dne 20. t. m. napravi »Kmečka zveza za kranjski in škofoješki sodni okraj« shod ob 3. popoldne v Retečah pri Škofji Loki. Na shodu poročata državna in deželna poslanca dr. Krek in Demšar.

Naznanilo. Vola sem dobil na paši; kdor ga je zgubil, naj pride ponj na Brezovco, pošta Dob pri Domžalah. — Cerar Alojzij št. 3, Spodnja Brezovca.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Župnija Dobrnič je podeljena č. gosp. Francu Kralju, beneficijatu v Šmartnem pri Litiji; župnija sv. Katarina v Topolu je podeljena č. g. Pavlinu, ekspozitu na Gori pri Sodražici.

Strokovno društvo za ljubljansko tobakno tovarno je priredilo na nedeljo, dne 13. t. m. rcmanje na Brezje. Navzočih je bilo do 800 članov. Sv. mašo je daroval č. g. Hybašek.

Veselica narodnih noš, ki jo je priredilo minola nedeljo glasbeno društvo »Ljubljana«, je privabila v hotel »Union« na stotine občinstva. Vsi prostori so bili ves čas prenapolnjeni. Tudi z dežele so došli fantje in dekleta v krasnih narodnih nošah.

Slovenska mladina proti liberalnemu učiteljstvu. Na izborni obiskanem shodu v Mirnu pri Gorici so ondodni mladeniči in možje, ki opazujejo že dalj časa protiverske nastope liberalnega učiteljstva stavili sledečo ostro, a jako upravičeno resolucijo: »Mladeniči, mla-

denke in moške iz cele Goriške, zbrani na stotine na mladeniškem tečaju v Mirnu pri Gorici, protestirajo proti sklepom in resolucijam svobodnemiselnega učiteljstva v Gorici, ki se je ondi postavilo očito nasproti idealom krščanske in ljudske vzgoje, protestira pa ogorčeno tudi proti šolskim oblastem, ki, mesto da bi bile neprestranska, zapostavljajo krščansko misleče učiteljstvo za svobodnomiselnim. Mladeniški shod izjavlja, da bo vsak posameznik v mladeniški organizaciji, kar je v njegovih močeh, delal na to, da onemogoči z bojem z vsemi sredstvi, ki so za to na razpolago, delovanje protikrščanskega učiteljstva v šoli in izvan šole. — Navdušenja in gromovitega pritrjevanja, s katerim je bila ta resolucija soglasno sprejeta, ni mogoče opisati, kar dokazuje, kako se je ljudstvo naveličalo prenašati terorizem liberalnega učiteljstva.

Svobodomiselnici na delu. Po vseh deželah naše Avstrije so svobodomiselnici bili kot kdaj ravno zadnje čase na delu. Organizujejo in pripravljajo se polgoma na boj proti Bogu, proti veri in Cerkvi. Tega kar nič več ne zanikajo. Na zadnjem shodu v Ljubljani so naravnost povedali, da hočejo širiti med ljudstvom brezverstvo, norčevali so se iz Boga, svetnikov in raznih naprav sv. katoliške cerkve. Glavno besedo na tem sestanku je imel znani študent Lah iz Šmarja pri Ljubljani, ki je pa še nedavno prihajal k duhovnikom po podpore za svoje malovredne spise. Tem ljudem smrdi že od daleč vse, kar je krščanskega. Za se zahtevajo sicer svobodo, katero nosijo vedno na jeziku, za drugomisleče imajo pripravljene palice, kamenje in gnjila jajca. Pred tednom so nemški svobodomiselnici v Solnogradu na cesti napadli krščanske telovadce s palicami in jih oropali njihovih društvenih znakov samo zato, ker so krščanski. — Na nemškem Češkem so zborovali prejšnji teden katoličani. Nad 12.000 jih je prišlo skupaj. Zbrali so se zopet svobodomiselnici in opljuvali so ter obmetavali z gnjilimi jajci duhovnike na cesti. Celo ženske so kamenjali in psovali. Udeležnike shoda so napadli s kamenjem in strešno opeko. Voz škofa dr. Frinda iz Prage so z blatom ometavali, dvorn. svetnika Šindlerja in princa Ildefonza so ti »junaki« dejanski napadli. Celo altarnim prtom, na katerih se je brala sv. maša za 10.000 udeležencev katoliškega shoda niso prizanesli temveč jih razrezali. Na križev pot so pripile listke z napisi: »doli s klerikalizmom«, kar pomenja toliko kot: »proč s katoliško cerkvijo«. Tako delajo svobodomiselnici. Za las podobni so nemški našim slovenskim, ki bodo ravno tako delali, kadar pridejo do moči v naši deželi. Da se to ne zgodi, naj pazi slovensko ljudstvo. Uboga Kranjska ako pridejo taki tiči kdaj na krmilo. Zato pa v boj zoper vse svobodomiselnice stranke, naj se imenujejo že liberalne, agrarne, socialistične ali pa neodvisne. Vse zasledujejo en cilj: uničenje Cerkve.

+ Mladeniški shod na Notranjskem. Že pred meseci se je sprožila misel o skupnem shodu notranjskih naših izobraževalnih društev, a razne slavnosti so bile na potu. Živahno letošnje gibanje pa je dovedlo notranjske mladino ljube do sklepa, da naj bi se v septembru priredil splošen sestanek zavednih in poštenih notranjskih mladeničev. Pri tej priliki naj bi se položil temelj mladinski organizaciji po vsej Notranjski. Dasi bo prvi sestanek imel le boli znak večjega skupnega izleta v Cerknico, znano po svojem čudovitem jezeru in bližnjem divje-romantičnem Škocijanu, vendar bo gotovo velpomemben radi tega, ker bo to prvi splošni sestanek dobre notranjske mladine. Ko se probuja mladina

drugod, ne sme v tem zaostati toli slavljen naša Notranjska. Tudi notranjski fantje se morajo spoznati od blizu in se navdušiti za skupno delo sebi in celemu narodu v prid. Notranjska bodi res zavedna, zavedna v krščanskem smislu. V tej smeri se mora zganiti in organizovati vsa notranjska mladina, moška in ženska. Doselej bolj pozabljena se mora sama dvigniti in dokazati, da hoče biti kos težavnim nalogi, ko hoče pred vsakomur braniti vero očetov in milo svojo, dasi kršno Notranjsko. — V ta namen torej, da se medsebojno spoznajo in trdno organizujejo na temelju krščanskih vzvišenih misli kot neuklonljiva bojna četa, se zbero notranjski mladeniči dne 27. t. m. v prijazni Cerknici. Letos tukaj, drugo leto drugje in tretje istotako, dokler se ne prebudi vsa notranjska mladina in ne zagori za lepe svoje vzore. Od Idrije in Vrhnike, iz Menišije in od Pivke ter vinorodne vipavske doline naj se zbero mladeniči v čim večjem številu na svojem mejdanu. Vsa izobraževalna notranjska društva naj skrbijo za obilo zastopstvo. Povsod na delo in agitacijo, da se zdramijo vsi! — Shod bo obsegal: dopoldne ob pol 10. uri skupen obhod po trgu, potem sv. maša, ob 11. uri zborovanje. Popoldne telovadba ali izlet v bližnji Škocijan, če bo lepo vreme, sicer pa bodo igralci izobraževalnega cerkniškega društva igrali igro udeležencem na čast. Podrobnejši in natančnejši dnevni raspored se pravočasno objavi. Radi reda naj se blagovoli naznaniti iz vsake vasi število udeležencev in zastopstvo društev, zlasti če se udeležijo tudi z zastavo. Število udeležencev je potrebno radi skupnega kosila! Vse prijave in vprašanja naj se pošiljajo na g. Antona Lavrenčiča, kapelana v Cerknici, ali g. Jos. Puntarja, cand. phil., Unec, do 22. ali vsaj do 23. septembra.

+ Afera Gangl. Engelbert Gangl je v Idriji s častno besedo izjavil, da sta mu deželni glavar in dr. Šusteršič rekla, da naj Idričani le prezidajo društveni dom. Mi smo bili takoj izpočetka prepričani, da je kaj takega nemogoče, kajti taka dva politika, kot sta deželni glavar in dr. Šusteršič, znata besede tehtati in ne moreta govoriti privatno drugače, kakor glasujeta v seji. Za nas je bilo že izpočetka jasno, kaj je res. Deželni glavar je takoj izjavil, da je smešno o njem le kaj takega trditi, dr. Šusteršič pa nam piše:

»Jaz sem Ganglu in županu rekel, da smejo samo popraviti hišo, tako kakor je določil deželni tehnik, ko je bil v Idriji, to je: s proračunom 7200 K. Gangl je dobro vedel, da ne smejo hiše prezidavati, temveč, da jo smejo le popraviti.« S tem je Ganglova »beseda« razkrinkana. Idričanje, ki so mu verjeli, se naj pri njem zahvalijo! Ganglova »beseda« pa ne bo pozabljena, kajti ta neresnica ga bo še po glavi tepla.

Gorenjske novice.

Iz raznih kraljev Gorenjske.

g Izjava. »Naprej« je priobčil v svoji V. številki pod rubriko »Z Jesenic« med drugim

novico z naslovom »Ljubezen do bližnjega«. — Ravno v predstojecih vrstah predbaciva »Naši Moči«, da le »malo kdaj zapiše katero resnično«, potem pa kar naenkrat sam priobči gorostasno neresnico. Z »ljubeznijo do bližnjega« krađe s popolno lažjo čast uglednemu mladeniču, češ, da je pobral neki revni ženi vse maline, kar jih je nabrala »pod visokimi planinami«. To je gola laž. Toliko je bil pa gosp. dopisnik vendar dober, da je mladeniča tako natančno opisal, da je vsak dvom izključen, koga ima v mislih. Naj vzame dopisnik in »Naprej« na znanje, kar mu mora biti že tako znano, da je bil ta mladenič tisti dan, ko mu predbaciva tako pregreho, cel dan vsaj 3 (reci: tri) ure oddaljen od dotičnega prizorišča, in je o »svoji hudobiji« zvedel šele iz »Napreja« in še to le, ker so ga drugi opozorili. Tak je »Naprej«. Gosp. dopisniku bi pa svetovali, naj bo drugič bolj previden, ker sicer bi se mu utegnile prigoditi, da bi s svojim udrihanjem, po klerikalnih nevedeh napadel svoje somišljenike in jih moral v popravah izdati. Previdnost, gosp. dopisnik, da se ne bote več tako tolkli po zobeh, kot ste se s to novico. Sicer pa prekličite to laž, to obrekovanje in vrnite s tem sebi dobro ime, da ne boste veljali kot lažnik, in nikar več ne poskušajte na podoben način izpodkopavati dobrega imena ugledni rodbini. Z imenom na dan! Dokler ne prekličete brezpogojno, ostanete z »Naprejem« vred lažnik. — Take informacije ima »Naprej«. Iz neresnice napravi svojim bralcem lepo zgodbico in jo porabi za pouk o klerikalnih slabostih. Sledi namreč zabavljanje na vse strani, kar je pa naravnost otroško. Pravi: »prepričani smo, da klerikalci sploh nimajo vestice. Če je to po vesti, tako nesramno lagati, je pa res vprašanje! — Delavci, lahko izprevidite, kakšen je delavski list »Naprej«. Če je to delavsko vprašanje, sramotijo duhovne in sploh vse, kar je katoliško, o tem zelo dvomimo. Gorje delavcem, ki imajo tako glasil, ki ne razume, kaj je delavsko vprašanje, kaj delo! Na vsaki strani stoji pogosto ime klerikalec, klerikalizem itd., tako da mora imeti res trdne živce, kdor more to brati. — Mislimo, da ne bo treba več o tem, čeprav obljubila; samo preklíc in ime in boste lahko zadovoljni. — Še to v pojasnilo: na posestvu ravne te rodbine, kakor tudi drugih, nabere delavci vsako leto maline in borovnic, in nihče jih še ni storil ničesar žalega, čeprav včasih otreci pohodijo travo, in klestijo sadje. — Izprevidite, delavci, da gre »Naprej« — naj!

g Iz Brda pri Kamniku. Naše izobraževalno društvo se v prvem letu svojega obstoja pridno giblje. Predavanja so bila štiri; dva kmalu po ustanovitvi, dva sedaj v enem mesecu. Posebno zadnji dve predavanji sta bili mnogobrojno obiskani, kar kaže, da imajo ljudje smisel za izobrazbo in tudi veselje. Posebno mladeniči in dekleta so bili častno zastopani, kar kaže, da je mladina v našem taboru. Zadnji predavanji sta bili zanimivi, ker je predavatelj vzel snov iz zgodovine Slovencev. Toda ne samo to. Tudi za igro so se pripravili fantje, katero so vprizorili dne 13. septembra; igra je prva in igrali so razen enega dijaka sami domači fantje. Kakor vidite, deluje društvo vsestransko in ne spi. Odbor podpisanega društva se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da se društvo tako krepko razvija in raste, to je v prvi vrsti gosp. dr. Cepudru, gosp. predavatelju iz Ljubljane in vsem članom tega društva, ki tako pridno obiskujejo predavanja. Kličo vsem: Bog Vas živi! Le tako naprej! Zmaga bo naša! — Odbor katol. izobr. društva na Brdu pri Kamniku.

g Iz Ihana. Veselica katol. slov. izobraževalnega društva v nedeljo, dne 6. septembra, v proslavo letošnjega trojnega jubileja, se je

prav krasno in v popolno zadovoljnost izvršila, zlasti igra »Svojeglavna Minka«. Vse uloge od prve do zadnje, nekatere prav težke, so se prav krasno izvršile, posebno debeluharca gospa Štrukelj je vzbujala mnogo smeha. Sploh so se vse naznanjene točke veselice vršile med splošnim zanimanjem ljudstva.

g Mengeš. Vabilo k cesarjevi, papeževi in lurski jubilejni slavnosti in tridesetletnici bojevnikov v Bosni in Hercegovini. Vrši se v Mengešu v nedeljo, dne 20. septembra 1908. Pri slavnosti sodelujejo: Občinski zastopi meniške župnije, katol. slov. izobraževalno in pod. porno društvo, tamburaški in pevski zbor, telovadni odseki, Mengiška godba, mengiško in trzinsko gasilno društvo itd. K obilni deležbi najuljudnejše vabi slavnostni odbor. V slučaju zelo neugodnega vremena se vrši slavnost en teden kasneje. — Spored: V soboto, dne 19. sept. ob 8. uri zveč. razsvetljava trga in mirovov z godbo po Mengešu. V nedeljo, dne 20. septembra 1908. I. Dopoldne: 1. Ob pol 10. uri: Društva in bojevniki iz leta 1878. se zberov v »Društvo. domu«. 2. Ob tričetrt na 10. uro odhod z godbo na čelu in zastavo v cerkev. 3. Ob 10. uri: Sveta maša s cerkvenim govorom. 4. Ob 11. uri: Odhod iz cerkve k »Cesarski lipi« z godbo in tam slavnostni govor. II. Ob tričetrt na 3. uro popoldne: Predstava v »Društvenem domu« s sledečim sporedom: 1. Za letovišče! Igra enodejanka. 2. Kmet in fotograf! Komičen prizor. III. Ob 4. uro: Javna teledoba na vrtu »Društvenega doma«. Javna tombola na vrtu »Društvenega doma«. IV. Ob pol 5. uri: Velika tombola z bogatimi in lepimi dobroti na vrtu. V. Po tomboli: Velika ljudska veselica.

g Iz Senčurja pri Kranju. Dne 27. septembra priredi naše izobraževalno društvo posebni romarski vlak na Sv. Goro. To romanje naj bo letos neka posebna božja pot, v proslavo 50-letnice prikazovanja Brezmadežne v Lurdu. Ker se onega imenitnega romanja v Lurd letos veliko ljudi ni moglo udeležiti, naj bo to romanje kot neko nadomestilo romanja v Lurd, za vse one, ki niso bili v Lurdu. Skrbeli bomo, da bo vse potrebno za to božjo pot dobro preskrbljeno v duševnem in gnetnem oziru. Vlak gre iz Kranja dne 27. t. m. ob 11. uri 10 min. dopoldne in bo ustavljal na vseh postajah do Jesenice. Cena je na vseh postajah enaka in velja tja in nazaj 4 K 30 vin. Kdor se misli udeležiti, naj se takoj oglasi pri izobraževalnem društvu v Senčurju pri Kranju, kamor naj tudi pošlje denar. Vozni listek pa dobi vsak šele na postaji. Tudi naj vsak sporoči, na kateri postaji želi vstopiti. Vsak se naj na postaji izkaže s pošto izkaznico, po kateri je poslal denar, da se mu more izročiti vozni listek. Zeleti bi bilo, da naj naroči eden več kart. Natančni vozni red pa je sledeči: Iz Kranja: 11. uri 10 min. dop., iz Podnarta: 11. uri 30 min. dop., iz Radovljice: 11. uri 50 min. dop., iz Lesc: 11. uri 57 min. dop., iz Zirovnice: 12. uri 08 min. pop., iz Javornika: 12. uri 17 min. pop., iz Jesenice: 12. uri 45 min. pop. V Gorico pride ob 3. uri 25 min. popoldne. — Nazaj gre vlak dne 28. septembra: Iz Gorice: 1. uri 10 min. popoldne in pride: na Jesenice: 4. uri 3 min. pop., na Javornik: 4. uri 18 min. pop., v Zirovnico: 4. uri 26 min. pop., na Lesc: 4. uri 36 min. pop., v Radovljico: 4. uri 43 min. pop., v Podnart: 4. uri 58 min. popoldne, v Kranj: 5. uri 20 min. pop. Opozarja se, da naj bo vsak na postaji že preje, najmanj kake četrt ure, predno je pisan vozni čas, zlasti v Kranj je treba priti precej prej. Oglasiti se je za vožnjo zadnji čas do 20. septembra. Torej upamo, da bo blažena Devica Marija blagoslovila to božjo pot in sprejela kot nadomestilo romanja v Lurd. — Mihael Kmet, župni upravitelj. St. Jurij pri Kranju, dne 12. sept. 1908.

Iz liti s k e v a o k r a a.

d Vače pri Litiji. Pri nas se je zgodila važna sprememba. Liberalno posojilnico so preselili v gostilno Ant. Berliča, ki je postal baje njegov načelnik. Zdelo se je, kakor da je kak protestantovski pogreb. Pametna misel je pa tudi, hranilnico in posojilnico imeti v krčmi. Vlagateljem se s tem nudi prilika, zapiti obresti in še kaj kapitala, izposojevalcem pa zvišati obrestno mero pri poliču. Dobiček lahko steče v krčmarjev žep. Tako bo zavladal zopet stari kapitalizem, posojilnica pa bo zgorela svoj prvotni namen. V liberalno hranilnico pa tudi malo vlagajo. Le naš dični poštar vjame kak ameriški dolar. — Stari načelnik liberalne posojilnice, Alojzij Žerjav, je pa vzel te dni pot pod noge ter zapustil naše kraje za vselej. Njegovo glavno načelo je bilo, nič delati, dobro živeti, pa ljudi hujskati zoper vero, cerkev in duhovnike. Za svoj evangelij je imel »Slov. Narod«. Zato je pa zgubil ves ugled. Poslušal ga je ter mu delal družbo suhoparen študent, ki cele noči tuli s ponočnimi barabami, pa pravi, da je akademično izobražen, duhovniki pa ne. Pa je pravi pravcati parasit, ki gloda na duhovniških stipendijah. Za Žerjavom žaluje tudi osamel učitelj s svojo komično vlogo. Ta nima pameti niti za en kurji kav. S tem človekom bomo tudi kmalu obračunali. Povsod se vtiče, pa mu vse izpodleti. Naj bi raje prebral nedostanke v šoli, katere je okrajni šolski nadzornik pustil zapisane. Šola preteklega šolskega leta je bila res pod vso kritiko. Več gospodom se ne more služiti.

Iz Zagorja ob Savi.

d Nesreče se pri nas zadnje čase prav pogostoma ponavljajo. Dne 23. avgusta, na nedeljo, so prišli hunti oženjenega delavca Gregorja Lovrača, ki je delal v Kisovcu, ga pretrli tako čez ledja, da je par trenutkov na to izdihnil. Delavstvo mu je priredilo lep pogreb z godbo in zastavo. — Dne 28. avgusta je ubil električni tok šestnajstletnega Leopolda Vrana, doma iz Čemšenika. — Franciška Božjak, 51-letna posestnikova žena, pa je padla dne 7. sept. z drevesa samo dva metra visoko in je bila na mestu mrtva. Šla je obirat sadje, pa jo je zalotila nesrečna smrt. Zapušča še nepreskrbljene otročiče.

d Se enkrat prijemlo: Čobal, ki tako rad očita našim časopisom, da lažejo in obrekujejo, je bil kar dvakrat po vrsti obsojen radi — laži in častikraje. Seveda, govori se lahko, a dokaže težje! Mož je očital v Radečah tudi poslancu Gostinčarju, da laže, a dokazati pri sodišču ni mogel prav ničesar. Zato je dobil osem dni zapore in nameknili so mu še 24 ur, ker je Gostinčarju grozil. Čobal ne sme misliti, da mu je po svetu vse tako dovoljeno, kakor v Zagorju.

Belokranjske novice.

d Drašče pri Metliki. Posebnih dobrot nimam, da bi jih »Domoljubovim« bralcem razkladal, ravno nasprotno: Imeli smo, kakor povsod, tudi pri nas to leto občutno sušo, vsled katere je in bode strašno pomanjkanje krme za živino. In vsled tega bode tukajšnji ubogi kmet močno udarjen. Dasi so naši poslanci, katerim gre vsa čast, od države nekoliko podpore izposlovali, ima vendar dopisnik iz Prežganja v »Domoljubovi« 35. številki tekočega leta prav, da to ni nikakšna podpora za kmeta, meterski stot sena pa 6 do 7 kron, in to proti takojšnji plači. Tudi to je gola resnica, da kadar je kmet kakšne podpore potreben, se ž njim kar na hitro obračuna. In vendar je kmet steber in podlaga dežele in države. Res, kadar se gre za povišanje uradniških plač, so kar naenkrat celi milijoni na razpolago, da bi se pa ob času bede

in pomanjkanja kaj ubogemu kmečkemu trpinu pomagalo, se pa vsak vinar dobro pretehta. — Po dolgotrajni suši smo zadnje dni dobili, hvala Bogu, dežja, katerega je že vse želelo, toda le z velikimi nalivi in viharji, tako da so povzročene ogromne škode po vinogradih in polju, zlasti pa so strašno razdrta vsa, po tukajšnih klancah vodeča pota. Najbolj je prizadeta okrajna cesta Metlika-Drašče, ki je vsled zadnjih nalivov za vožnjo z govejo živino popolnoma nesposobna. Koliko prošnja se je že stavilo na dež. zbor in odbor, da bi se na cesti vsaj najhujši klanci (namreč pri Oškuriših itd.) preložili, toda vse brez uspeha. Obetalo se je drugo leto in drugo leto itd. Mi bi kaj radi slišali enkrat, letos se to zgodi. Pozivlja se torej deželna vlada, oziroma deželni odbor in poslanci S. L. S., da se tudi za tukajšnje ljudstvo kaj pobrigajo. Saj je vendar ob času volitve stala cela občina kot en mož na strani S. L. S., bodisi za deželni ali državni zbor. Trta nam je tukaj letos še zadosti dobro črnila, kakor tudi sploh vse sadje, samo sedaj ob času dozorelosti bi potrebovali legega vremena, da bi tem boljše kapljico imeli in tem boljše privabili kupce iz onkraj Gorjanzev. Uverjen pa naj bo vsak, da se ne bo kesal, ki pride po vino, tako glede kakovosti in cene.

d Iz Črnomlja. Slovenska dijaška zveza je imela dne 8. t. m. v Črnomlju kaj lepo prireditve. Osnoval se je pododbor za Belokrajino, ustanovila se je ljudska knjižnica v Črnomlju, slišali smo dve res lepi predavanji, črnomaljski fantje in dekleta so nastopili na odru in izvrstno igrali narodni igrokaz »Zaklad«. Metliški tamburaši in pevski zbor nas je presenetil s svojim nastopom in pri županu Skulicu se je naposled razvila prav živahna zabava. Veselje in navdušenje je bilo veliko, ko je nastopil predsednik Slovenske dijaške zveze, tovariš Natlačen, pozdravil vse navzoče ter otvoril zborovanje. Jasno, dolčno in v lepih besedah je razložil mnogobrojnim udeležencem iz Črnomlja in okolice program slov. kat. narodnega dijaštva, vzore in načela, za katera se bori, potrebo delovanja od strani Slovenske dijaške zveze tudi v Belokrajini, pomen dijaštva za narod, za slovensko ljudstvo, pomen knjižnic itd. Tov. jur. Malnerič nam je prav temeljito pojasnil potrebo, korist, pomen in bistvo izobrazbe, dokazal je, da mora prava, resnična izobrazba počivati le na krščanski veri, takšna izobrazba naj se širi tudi v Belokrajini. Č. o. župnik Pehare je pojasnil razliko med našo in prireditvijo »Prosvete« v Dobličah, dne 5. julija, in je povdaril pomen prave izobrazbe v vsaki stroki, ki počiva na krščanskih načelih. Posebno dobro je uplivalo, da se je udeležil tega zborovanja tudi g. župan mesta Črnomeli, J. Skubic, ki je z veseljem izjavil, da so takšne prireditve našemu mestu in Belokrajini v čast. Tudi nekaj nasprotnikov je bilo navzočih, toda govorili niso. Pri igri, ki je bila prirejena le za goste, so pokazali črnomaljski fantje in dekleta svoj talent za izvajanje. Vsi so igrali dovršeno, čeprav niso imeli nikakih sredstev na razpolago; od prvega do zadnjega so se znali vsi vtopiti v svoje uloge. Med premori in po igri je nastopal metliški tamburaški zbor, ki je igral prav izborno pod vodstvom g. Mihelčiča, tako da je zavladalo med vsemi udeleženci veliko veselje, ki ni ponehalo tudi pozneje zvečer pri županu g. Skubicu, kjer je bilo posebno lepo, da je pozdravil katol. dijaštvo tudi kmetski župan g. Mihelčič. — V pododbor Slovenske dijaške zveze za Belokrajino so bili izvoljeni: tov. cand. iur. M. Malnerič za predsednika, tov. jur. M. Oberman za tajnika in knjižničarja ter tov. abiturient M. Težak za blagajnika. — Da bi ostala prireditve Slovenske dijaške zveze ter ostalih sotrudnikov vsem v najlepšem spominu ter da bi dosegel novi pododbor v Belokrajini kar najlepših uspehov!

Notranjske novice.

n **Pri Mariji v Logu.** Letošnji dan 6. september ostane pač zapisan z zlatimi črkami v zgodovini naše društvene organizacije. Na ta dan je padla meja med Goriško in Kranjsko. Šešli smo se, cela truma, cela vojska nas je bilo, podali smo si roke, objeli smo se in se čutili brate med brati, Slovence med Slovenci, vneti za skupne vzore, navdušeni za iste cilje: za pravo krščansko izobrazbo. — Veličasten je bil sprejem. Od cerkvenih vrat pa do slavaloka po obeh straneh ceste, kakor dve vojski samih krepkih mož in mladeničev, vrlih žena in deklet. In pozdravil jih je v imenu vipavske »Zveze« predsednik g. Valentin Marčič: Vse nas misel ta edini, da smo majko skupne sini. Res nas loči meja, a meja je na tleh, mi pa ne gledamo na tla, mi zremo nazgor, kjer je jasno nebo slovensko in na tem nebu plava kakor svetel angel liubezen bratovska, ki ne pozna nobene meje. Pozdravljam vas ne kot Kranjec Goričane, ampak kot Slovence Slovence, vnete za iste cilje in vzore. Šešli smo se, da se spoznamo, da se vzljubimo, da se pobratimo, da se združimo v eno četo proti skupnemu sovragu, in da prižgemo skupno bakljo prave kršč. prosvete in jo ponesemo vsak v svoj kraj in zanetimo ogenj, ki bo ogreval Slov. za vero sveto in in besedo materino. V ti misli vas vse najsrčnejše pozdravljam in vam kličem krepki bratovski; na zdar! Ne mislite, da ste prišli na tule, mislite si, da ste prišli domov. Te pristrčne besede predsednikove so izzvale vihar navdušenja. Na to je še pozdravil goriške brate v imenu ljudstva naš poslanec gosp. Ivan Lavrenčič, na kar se je zahvalil predsednik goriške »Zveze« gosp. dr. Breclj vidno ganjen za tako pristrčen sprejem. Na to smo se podali v cerkev, ki ni nič manjša kot stolna cerkev v Ljubljani in smemo reči, da smo jo napolnili. Stopil je na prižnico gosp. stolni vikar C. Vuga, ki je proslavljal v krasnih in jednatih besedah sv. Očeta in presvetlega cesarja. Maševal pa je g. dr. Srebrnič iz Gorice, stregli pa so mu štirje telovadci v uniformi. Po sv. maši otvori predsednik vipavske »Zveze« zborovanje. Trojen je namen, ki nas je združil v prijaznem vipavskem Logu, združil pod Marijinim plaščem. Da proslavimo spomin Pija X., zlatomašnika, da se klanjamo bisernemu cesarju našemu Francu Jožefu I. Da damo duška svojim čutilom in povemo jasno in glasno, da hočemo biti verni katoličani in pa zvesti Avstrijci, pripravljeni dati tudi svojo kri za očeta svojega in cesarja; in pa, da se združimo v skupno četo zoper skupnega sovražnika. V združenju je moč. En sam človek ne pride v poštev. Če gre en sam skozi gozd, kjer bivajo razbojniki, trepeti in se boji; če gresta dva, se že manj bojita; če jih gre pa cela četa neustrašenih mož, petem trepečejo pa razbojniki in se poskrijejo. Sto palic zaporedoma zlomi vsak palčec. Zveži pa te palice v šop, ne zlomi jih najmočnejši hrust. To stori združenje, stori organizacija. Vsaka četa pa mora imeti voditelje in voditeljev rabimo tudi mi in imamo jih... dovolite, da jih pozdravim. In na to pozdravi predsednika dr. Žitnika, ki je kot sveča, ki gori drugim, ne glede na to, da uničuje s tem sebe. Pozdravim dr. Brecljina, nadučitelja Ravnika, vsa društva goriška in vipavska, zlasti pa vrle naše akademike, ki jih imenuje punčico v očesu slovenskega ljudstva. Da je vstal na to vihar navdušenja, ni mi treba omenjati. — Na to se voli častno predsedstvo, izvoljena sta dr. Breclj in akademik Marko Natačen. Za tem govori dr. Žitnik, ki razpravlja o tem, da mi katoličani nismo nasprotniki omike, kakor nam to očitajo nasprotniki naši. Ako je sploh kakšna laž, je laž to, da je Cerkev na-

sprotnica omiki. Omika ne obstoja v tem, da ima kedo cilindar na glavi in rokavice na rokah, ampak v tem, kakšno srce ima, ali blago, ali pa polno strasti. Za pravo omiko je bila sv. Cerkev vedno. Ona je prva učila narode, prva je ustanavljala šole. Sv. Cerkev je bila, ki je prižgala po svojih misijonarih luč prave prosvete, da so se nehali med seboj moriti in začeli redno družinsko življenje, življenje omike. In kedo je bil, ki je rešil spise starih grških in rimskih pisateljev, da jih sedaj morejo razlagati po šolah liberalni profesorji? Bila je sv. Cerkev, bili so menihi, ki so jih prepisovali in hranili po svojih knjižnicah, da se niso izgubili. Torej je grda in nesramna laž, da je Cerkev sovražnica omiki. Ravno ona je največ storila za omiko in marsikateri liberalni doktor, ki sedaj udriha po cerkvi, bi vozil gnoj, če ne bi bilo cerkve in duhovnov. Pa tudi sovražniki svobode nismo mi. Cerkev je vedno učila, da ima človek prosto voljo. Nasprotniki cerkve — med njimi zlasti Haackel — pa uče, da je človek žival, brez svobodne volje. Sveđa je bila cerkev vsikdar sovražnica napačni svobodi, ki hoče odpraviti vse meje, vse zapovedi, vse vaje in dovoljuje, da sme človek vse, tudi to, kar je bližnjemu v škodo in človeku v sramoto. To pa ni svoboda, to je terorizem, to je najhujše suženjstvo, suženjstvo strasti. Cerkev pa je strla te verige. Stopila je nevstrašena pred trinoje in despoje in jih prisilila, da so dali ljudstvu svobodo, da so mu dali pravice, ki mu gredo po božjem in človeškem pravu. Zdaj jo pa proglašajo kot sovražnico svobode. Če bi cerkve ne bilo, rožljale bi še sedaj suženjske verige in močnejši bi še vedno stiskal slabejšega. Rotšildom: »Ljubljini svojega bližnjega kakor samega sebe!« Zakaj torej reveži niso svobodni, zakaj stradajo? Zato, ker bogatini ne marajo poslušati cerkve. Zato pa ne: Proč od Rima, ampak nazaj k Rimu! Ne zapustimo ladje, kajti na nji in edino le na nji bomo rešeni. Nato slavi govornik papeža, slavi cesarja, ki ga primerja svetopisemskemu Jobu. Koliko je trpel kot brat, koliko kot soprog, koliko kot oče! Proslavlja ga kot kralja miru. Lepa je krona, ki jo nosi cesar, še lepše pa je cesarjevo srce. Hvalimo Boga, da imamo takega vladarja. Navzoči so pazno sledili lepemu govoru in o koncu ni hotelo biti konca ploskanju, dokaz, da je govornik govoril iz srca v srce. — Za dr. Žitnikom nastopi pristrčno pozdravljen dr. Breclj, ki omenja razloček med našimi slavnostnimi prireditvami in pa med onimi naših nasprotnikov. Nasprotniki boli drugi dan glava in jeze se nad praznim žepom, nam je pa drugi dan jasna glava in veselo srce. Govornik priporoča združenje. Mi potrebujemo vas, vi pa nas. Torej združimo se v skupno četo. Priporoča navdušenje in delo za tiste ideale, ki so v tako kratkem času popolnoma in tako lepo predstavili kranjsko vipavsko dolino. Govornik je žel burno odobravanje. Nastopi g. nadučitelj Jernej Ravnikar. Poleg duhovnika je v prvi vrsti poklican učitelj, da deluje za narod, in sicer naj delata oba skupno drug z drugim. Na to so se čuli klici: Tega nam manjka. Dokaz, kako veselo bi bilo ljudstva učitelja, ki bi deloval skupno z duhovnikom. Govornik priporoča propagiranje ideje krščanske, slovanske in demokratske. Žel je vihar aplavz, kar dokazuje, kako globoko ima naše ljudstvo v srcu dobrega učitelja in da za učitelje nikakor ne bi bilo poniževalno, ako bi se malo bolj pobrigali za liubezen našega poštenega slovenskega ljudstva. — Nato je bilo slavnostno zborovanje zaključeno in prišel je tudi želodec nekoliko do svojih pravic. Po litanijah pa se je razvila prosta in pristrčna zabava. Stoloravnateljem je bil izvoljen soglasno dr. Breclj. Nastopali so govorniki in govornice, vsak je pokazal, kaj zna

in kaj mu je najbolj na srcu. Nastopali so pevski zbori... vsi smo bili prav veseli — bratje med brati, sestre med sestrami... Tako je bilo v vipavskem Logu. Samo en glas gre zdaj po deželi: Lepo je bilo! Mi pa kličemo: Živeli goriški bratje, na veselo svidenje pri Vas!!!

n **Pozor, bratska društva, pozor!** Dne 20. septembra bo na Slapu velik društven praznik. Blagoslovili in razvili bomo novo krasno društvo zastavo. Ob 2. pop. se bo začelo. Po blagoslovu bo veselica z igro in petjem. Igrali bodo igro: »Slovenski junak iz bajnih časov«. Po veselici prosta zabava. Nastopi tamburaški zbor iz Lozic in drugi pevski zbori. Obeta se nam lep užitek. Torej pridite gotovo vsi bratje med brate. Sprejeli vas bomo z odprtimi rokami. Torej na veselo svidenje v nedeljo, dne 20. septembra!

n **Nov dekan.** Vipava je dobila novega župnika in dekana v osebi g. Andreja Lavriča. Bil je baje edini prosivec za to službo. Vsi drugi so se menda bali, da jih ne umori zopet kakšen Pangre. No, no, saj na Vipavskem ni tako hudo, kakor si mislite tam gori na Kranjskem. Vipavci smo prav mirni ljudje, zlasti, če nas nihče ne jezi. Novemu gosp. dekanu pa kličemo: Na mnoga leta v koristnem delu za slovensko ljudstvo!

Pozdrav goriškim bratom.

(O priliki slavnosti v Logu.)

Bratje ste med nami brati, sestre med sestrami Z vami mi smo, vi ste z nami.

Vsi kot ena četa, vneti za načela sveta.

Kdo nas torej zmagal bo, če mi vsi edini smo?

Ni ga prav nikoder vraga, ki naj četo to premaga, ki jo misel ta edini,

da smo majke skupne sini, majke Slave rod uzoren, majki Cerkvi rod pokoren...

Kdo nas torej zmagal bo, če mi v tem edini smo?

Z nami Bog in majka Slava, padla vsaka bo trdnjava. —

V roke torej bojne meče! Več naj se nikar ne reče:

Kranjec jaz sem, Goričan.

Odslej naj tako se kliče,

da se čuje čez vse griče:

Jaz navdušen sem Slovan

in pa vnet katoličan.

Zdrava torej ti, družina skupna,

polna nad in nič obupna.

Bratje ste med brati, sestre med sestrami.

Bog pa je nad nami

in pa majka božja,

desna roka našega orožja.

Zdaj pa le, le pridite vi vragi,

ni straha v nas, mi gremo k zmagi!

Živeli!

Valentin Marčič, župnik.

n **Po vipavski dolini** pobira milodare (vino) za bolnico v Kandiji Fr. Ernest. Priporočamo.

Iz raznih krajev Notranjske.

n **V Sendžečah** je priredilo dne 6. sept. liberalno izobraževalno društvo ali pravzaprav »plesno odušstvo« svojo veselico. Izbobnalo se je, kakor smo poizvedeli, od vseh strani stebre liberalnega učiteljstva. Mrčina in Grum sta iz Vipave ubežala, kjer jima ni dišala krščanskih izobraževalnih društev prireditev. Iz Košane je prisopihal sladki in gladki Janko Grad, kateri se vedno izgovarja v Košani, da zadnjič gre okoli mislicar v imenu »nadstrankarstva«, a povsod podpira, kjer le more, brezverski liberalizem. Da ni manjkalo petelinčka iz Dolenje vasi pri Senožečah, je samo

ob sebi umljivo. Ne bi poročali o tej prireditvi, ker naj se imajo liberalci kakor hočejo; če pa to storimo, pokažimo le, kako znajo liberalni učitelji izobraževati. Uboga mladina je plesala do dne, in prav smililo se je nam pa košanski tamtaraši, ki so ob belem dnevu jutraj po pre-krokani noči domov dospeli.

n Skupno romanje na Trsat prirede v letošnjem jubilejnim letu deklishe Marijine družbe pčstojne dekanije, pridružijo se jim tudi nekatere družbe iz trnovske dekanije. Posebni vlak bo šel dne 28. sept. ob pol 5. uri jutraj iz St. Petra. Ob 7. uri smo že na Trsat. Tam bo najprvo spovedovanje, katere ne bi že doma opravila. Glavno opravilo s pridigo, sv. mašo in skupnim sv. obhajilom bi bilo ob 9. ali pa ob 10. uri. Popoldne pred odhodom litanije M. B. V St. Peter bi prišli nazaj okrog 6. ure zvečer. Vožnja bo stala za tja in nazaj 3 K. Dekleta, oglasite se v obilnem številu (vsaka pri svojem voditelju), da tako zopet pokažete svojo ljubezen do prebl. Device Marije!

n Shod v Studenem pri Postojni je bil minolo nedeljo popoldne. Poslanec dr. Žitnik je poročal o državnem in deželnem zboru. Zbrani volivci so poslancu in njegovim tovarišem izrekli zaupanje za marljivo delovanje, izjavili se proti razporoki, za krščansko vzgojo mladine in izpremembo lovskega zakona. Mnogi posestniki so se bridko pritoževali o škodah, ki jih jim napravljajo divjačina. Poslanec je zagotovil, da hoče s tovariši na vso moč delati za primerno izpremembo lovskega zakona. Izražali so tudi želje, da bi se v raznih vaseh napravili vodovodi in napajališča ter potrebne ceste. Poslanec je zagotavljal, da hoče s tovariši vedno in povsod delovati za koristi prebivalstva. Ni pa mogoče vse strčiti in doseči v enem ali dveh letih, kar se je opustilo in zamudilo v dolgih desetletjih. Shod se je vršil v najlepšem redu.

Narodno gospodarstvo

Ravnanje z vinskim pridelkom.

Čas trgatve, ki ga pričakuje vinščak s strahom in upom skozi vse leto, je pred durmi. Kjer ni pobila toča, bo letos zopet vesela bratev: brenta za brento se bo hitro polnila s sladkim in sočnim grozdom. In gorle vinščaku, če bi ne bilo tako; saj je dandanes obdelovanje trte tako draga stvar, da le obil pridelek pokrije stroške in prinese še kaj čistega dobička. Toda tudi to le tedaj, ako je znal gospodar skrbno in pravilno ravnati z vinskim pridelkom. V tem oziru pa vlada zlasti med našimi manjšimi vinorejci še mnogo nevednosti in malemarnosti, ki jih drago stane. Zato ne bo odveč, ako jih tukaj opozorimo na glavne pogoje dobičkanosnega izkoriščanja vinskega pridelka.

Predvsem treba vso skrb posvetiti vinski posodi, ki mora v najboljšem stanju čakati pripravljena na trgatve, oziroma stiskanje grozdja in pretakanje vina. Leto za letom se v našem narodnem gospodarstvu izgubljajo tisočaki, ker kmetje ne polagajo dovolj važnosti in skrbnosti na vinsko posodo. Le pojdi pokušat vino k manjšim posestnikom, pa boš videl, pri kolikem boš našel kapljico brez neprijetnega duha po plesnobi ali kaki drugi, vinu tuji tvarini in nesnagi, ki izhaja od zanemarjene, nesnažne posode. Tako vino mora seveda iti pod ceno, ako ga sploh kdo hoče kupiti. Imejte torej kadi in sode v največji skrbi skozi vse leto; pregledajte zlasti pogostoma sode, ako ne plesne; hranite jih v snažnem prostoru trdo zabite in jih večkrat žveplajte.

Marsikje je utrieno mnenje, da soda, v katerem je bil dober mošt ali vino, ni treba nič pomivati, marveč kar zabiti, češ, tako ostane

v njem dober duh. To mnenje je čisto zmotno in je njemu na rovaš pripisati velik del plesnive posode. Vselej, kadar se sod izprazni — zlasti po moštu, ki pušča mnogo gošče, — ga je takoj dobro pomiti z močno sodo in nato toliko časa izpirati z mrzlo vodo, da teče iz njega popolnoma čista voda. Nato se postavi odprtega na veho v senco, da se odteče in osuši. Čez 3 do 4 dni se osušeni sod zažveplja, trdo zabije in spravi na snažen, primeren kraj. Ko se ima sod zopet rabiti, treba ga je par dni pred porabo odpreti, da se razkadi in ga potem čisto in temeljito izplakni z mrzlo vodo. Kdor tako ravna s posodo, jo bo ohranil v izvrstnem stanju leta in leta.

Pri trgatvi naj se vse grozdje sproti otrebi vseh gnjilih ali plesnivih jagod, iz katerih je vino posebej napraviti.

Ako hočemo, da dobimo iz grozdja ves sok in tudi oni posebni fini duh, ki je za pravega poznavač prva stvar pri vinu, moramo grozdje — bodisi belo ali črno — pred stiskanjem kolikor najbolj moremo zmastiti, raztrgati. Za to se dobi nalašč napravljene mlince; toda manjši posestnik si bo to precej drago napravilo pač težko omislil in si mora pomagati z rokami.

Belo grozdje se mora takoj po zmastitvi iztisniti in mošt naliti v sode, ne pa ga pustiti vreti na tropinah, kakor je to marsikje v navadi. Črno grozdje pa je po zmastitvi in pecljanju (rebljanju) spraviti v kad in pustiti nekaj dni mošt na tropinah vreti. Kdor nima takozvane francoske kipele kadi, mora paziti, da so tropine vedno pod moštom in da je kad dobro pokrita. Najbolje je deti na tropine preluknjano dno, ki prepušča mošt na vrh in oddrži tropine spodaj; kdor pa tudi tega nima, naj tropine pogostoma temeljito premeša in potem kad vselej dobro pokrije — če ne z drugim, vsaj z debelimi plahkami. Ko se je mošt navzel dovolj črnine, natoči se ga v sode in tropine iztisne.

Navada je, da se sode do vrha nalije z moštom in istega potem pusti vreti pri odprti vohi. Mnogo boljše je, naliti sod z moštom le do kakih 3/4, potem pa ga zapreti s kipele veho. Pri tem je paziti, da je sod tako dobro zabiti, da ogljikova kislina nikjer drugje ne uhaša iz sode, nego skozi kipele cev, katere zgornji konec mora vedno tičati v posodi z vodo. Na ta način je vsem škodljivim vplivom zraka za- branjena pot do vina.

Ko vino ponehuje burno kipeti, se sod odpre, napolni z moštom do vrha in zopet zapre s kipele veho. Čez kake tri tedne nato se vino pretoči, in sicer tako, da pride čim najbolj z zrakom v dotiko. Zato naj se na pipo ali cev pritrdi cedilce, skozi katero vino v tenkih curkih teče. Tako postopanje čiščenje vina zelo pospeši. Konec decembra ali začetkom januarja se vino drugič pretoči in sicer v preje nekoliko žvepljan sod. Tretjič se vino pretoči spomladi pred cvetenjem trte, četrtič pa v jeseni pred trgatvijo. Vendar pa je pri pretakanju, kadar je vino že popolnoma čisto, gledati na to, da ne pride preveč z zrakom v dotiko ter ga torej nikakor ni pretakati tako, kot prvič.

Sod z vinom mora biti vedno popolnoma poln, ker se sicer rad razvije kan ali cik; zato moramo sode od časa do časa odpreti in zaliti z vinom, ki ga nalašč v ta namen hranimo v manjšem sodcu. Da vino v sodcu ostane zdravo, ga od vrha nekoliko zažvepljamo.

To bi bili v glavnem pogoji za pridelavo zdravca, okusnega vina.

Iz iztisnjenih vinskih jagod pa napravimo lahko še prav dober kis, kar je za manjše posestnike pač bolj priporočati, nego pa kuhati žganje. Kis se napravi tako-le: Iztisnjene tropine se denejo v kad in zalijejo z vodo. Ako hočemo pridelati več in močnejšega kisa, pri-

dejati je tropinam na vsakih 100 litrov vode vsaj 5 kilogramov sladkorja. Tropine se potem pusti vreti čim najdalje in jih je večkrat premešati in držati kad pokrito. Pri kipeanju se namreč sladkor pretvarja v alkohol in iz alkohola potem nastane kis. Bolj temeljito torej ko pokipe tropine, močnejši bo kis. K tropinam pridenimo tudi vinsko goščo, ki ostane pri prvem pretakanju vina. Ko je kipeanje popolnoma prenehalo, iztočimo kis v čeber, ki ima v dnu ali pri dnu luknjo za odtakanje; čeber pokrijemo z redko tkanino, tako da ima zrak dovolj dohoda h kisu, zabranjeno pa je onesnaženje istega po prahu, muhah, pačkih itd. Kis mora sedaj stati popolnoma na miru in na toplem; potem se začne na njem razvijati glivica octove kisline, ki izpreminja alkohol v kis. Kmalu se pokrije površina kisa s tanko mrežo — t. j. z octovimi glivicami — ki postaja čimdalje debelejša. To je dobro znamenje za nas, kajti sedaj vemo, da nam je kis uspel. Kis je odtakati le od spodaj, da se ne raztrga glivične plasti. Tako napravljen kis je vsled svojega finega duha izvrsten zlasti za začimbo kuhanih jedi, a tudi salata je desetkrat boljše z domačim kisom, nego s kupljenim.

Vaša sapa

postaja veliko lažja, že po uporabi prve doze SCOTT-ove emulzije in to olajšanje bo vsak dan večje.

2250

To je izkušnja tisočih tekem minulih 32 let.

SCOTT-ova emulzija

pomnoži čudovito splošno moč. Tek in spanje se povrne in zboljša prebava.

Cena izv'ni steklenici 2 K 50 vin.

Dobi se v vseh lekarnah.

Pristna le s to znamko ribičem — kot po ročtv. znakom za SCOTT-ov način.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 12. septembra:

35, 89, 82, 83, 86.

Linc, 12. septembra:

78, 79, 67, 24, 17.

ŽITNE CENE.

Cene veljajo za prodajo blaga od strani kmetovalcev.

Za 100 kilogramov.

Ljubljana, 15. sept.

Pšenica, domača	22.50
Rž	18.—
Oves	17.50
Ajda, črna	19.50
Ajda, siva	19.—
Proso, rumeno	16.—
Proso, belo	18.—
Ječmen	16.—
Fižol, koks, novi	30.—
Fižol, mandalon, novi	29.—
Fižol, ribenčan	28.—

Steckenpferd- Mlijno-mlečno-milo.

Najmilejše milo za kožo.

Postrežba točn!

Nizke cene!

Zavžijte

vsak dan likerski kozarček **dr. Hommel-a** Haematogen neposredno pred kosilom! Dobili boste slast do jedi, živčevje se vam ojači, utrujenost izgine in naglo se povrne telesni počutek. Zahtevajte pa izrečno pristni **dr. Hommel-ov** Haematogen in zavrinite ponarejanja!

1953 26-1

Mudl se mu. Gospod sinčku pesnika: »Kam pa tako letiš, fantek?« Deček: »Za tri vinarje papirja grem kupit — očetu je prišla dobra misel.«

Dober izgovor. Gospodinja: »Kaj pa vendar mislite, da prihajate tako pogosto?« Berač: »Vsi moji premožnejši dobrotniki so šli na počitnice in tako pridem hitreje na okoli.«

Za bolne! Za trpeče! Za zdrave!

Proti še tako trdovratnim in zastarelim slučajem: **revme, trganja, živčnih boleznih, glavo- in zobobola, bolečin v hrbtu in kitah, bodljajev, trganja po udih, bolečin v nogah, oteklin, hvali se v obče zajamčeni, na mnogih klinikah praktično preizkušeni, od blizu 1000 zdravnikov priporočeni** takoj 2251 bolečine lajšajoči 16-1

Ichtyomentol

Patentovan v vseh državah. Mnogokrat premovan. Nedosežen po zdravilnem učinku! Uspeh iznaden! Nad 300 zahvalnic. Edina razpošiljalnica in tovarna: kemični laboratorij lekarnarja **S. Edelmann-a** v Bohorodczany (via Lemberg) oddelek 26.

Franko se pošilja od 5 steklenic nadalje proti vpostlatvi 6 K ali po povzetju za 20 h več, 10 stekel franko 10 K, 25 stekel franko 23 K.

Na prodaj je **hiša** z njivo in vrtom. Pripravna je za penzionista, ker je poleg cerkve, ali za vsakojako obrt in trgovino. Več se izve pri **Antonu Kocjanu** v Št. Vidu pri Zatičini. 2137 3-1

Zelo trpežno

OPEKO

kakor zarezo, navadno strešno in zidarsko v poljubni množini priporoča 940 9-4

A. Kobi,

Breg, železniška postaja Borovnica.

Konkurent pri židih. »Stric, če mi ne daš tisoč kron, se vtopim!« Se boš prehladil, nečak! »Ali si vstrelim kroglo v glavo!« »Ta bo od tvoje buče odskočila!« »Pa si kupim vrv!« »Tudi to ne bo pomagalo!« »Pa se dam krstiti!« »Se veselim, da bi se Te iznebil!« »Ne bom se več učil, ampak bom napravil zraven Tebe trgovino, kakršno imaš Ti!« »Tukaj je denar!«

30.000 metrov pristno barvnih barhentov za bluže in flanel

za srajce 70 cm širok, zajamč. pristne barve, le novi moderni vzorci, se oddajo v ostankih, 4-15 m dolgoti meter po 40 h, Pošiljatev za poskušnjo najmanj 40-50 m proti povzetju pošilja tkalnica za platno **KARL KOHN, Nachod (Češko).**

Vzorci ostankov se ne pošiljajo. 2262

Naročajte „Slovenca“!

Le najfinejše, posušene kokosove orehe

predelujejo tvornice „Ceres“ in delajo iz njih brez vsakršne primesi v strogo čistih aparatih znamenito

Ceres Jedilno mast

ki se rabi za praženje, kuhanje in pecivo.

NESTLÉ-jeva moka za otroke

Priznana redilno sredstvo

Za zdrave in bolne otroke kakor tudi za bolne na želodcu.

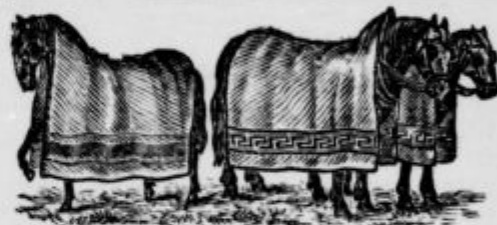
Obvaruje in odstranjuje otročjo drisko in bluvaje črevesni katar.

Knjižica: Otroška hranitev zastoj pri NESTLÉ

Dunaj I. Biberstrasse 11.

Olajševalna okolščina. Sodnik: »Ali ste brez povoda udarili slugo Poklončka?« Uradnik Suhec: »Ne, gospod sodnik. Bil je zadnji dan v mesecu!«

Nepopolen kes. Spovednik tatu, ki že mnogo let ni bil pri spovedi: »Ali si z limanicami kradel denar iz cerkvenih puščic?« Tat: »Aha, dobro da sem izvedel, kako se to napravi! Dozdaš še nisem, gospod!«

Združene tovarne za volnino prodajajo letos zopet izključno po meni okroglo 4.00 kom. takozvanih

vojaških kocev za konje

za ceno le **K 4.40** komad in **K 8.60** za par (6 parov franko na dom) naravnost na lastnike konj. **Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuhočina, temnosivi, okoli 150/200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja.** Razločno pisana naročila, ki se izvrše le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na

Steiner-jevo komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za koce **Dunaj, II, Taborstrasse 27 G.**

Ceniki na željo zastoj in franko. — Za neugaja-joče se zavežem vrniti naprej poslani denar.

Mnogoštevilna priznanja in naročila so došla od: kobilarne v Radavcu, Komarno in Brody, župnika Kolarja Tutz, dr. Vračuna, odvetnika v Varasdu, posestnika Weichbergerja, Ilosva, Grünwalda, Zorkovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Dobrostany, Rosenauerja Zg. Moldava, Hahlissa Mankendorf, Schenka Gerlsdorf, lastnika umetnega mlina Fohringerja in dr. 2267

Sirolin

Radi izbornega okusa ga tudi otroci radi uživajo.

Pri pljučnih boleznih, katarjih, oslovskem kašlju, škrofulozi, influenci

predplujejo Sirolin „Roche“ številni profesorji in zdravniki. Sirolin izboljšuje tok ter pospešuje redilnost telesa.

Ker se ponujajo manj vredna ponarcjanja, zahtevajte vedno: **Izvirni zavoj „Roche“.**

F. Hoffmann-La Roche & Co.
Basel in Dunaj III/1, Neulinggasse 11.

Ilustr. brošure H. II. o boleznih vsled prehlajenja zastoj in franko.

„Roche“

Dobi se na zdravn. predpis v lekarnah à K 4- steklenica.

„ČAS“

znatna revija, izhaja 10 krat v letu in stane po 5 K na leto. Naročino prejema upravnštvo v Ljubljani.

Leposlovni mesečnik

„Dom In Svet“

stane za celo leto K 10.— Naroča se v Ljubljani.

Odlikovano. Ustanovljeno 1870 Vse vrste lovske puške, dvocevke, risanice, trocevke, samokresov, se kupi najceneje z najvišjim poroštvo naravnost od to-1289 varne orožja 52 12

Anton Sodja,
Borovlje, Koroško.

Bogato ilustrirani ceniki zastonj in franko.

Zastonj pošiljam cenik

šivalnih strojev in koles iz kojega si naročite nov, dober in lep šivalni stroj že od 38 kron naprej. ...

Lorenc Rebolj
Glavni trg v Kranju.

V Ameriko In Kanado

najzloženja, najcenejša in najvarnejša

vožnja: **Cunard Line**

Bližnji odhod iz domače luke

Trata: Karpatija 22. septembra, Ultonija 29. septembra, Slavonija 13. oktobra 1908

iz **Liverpola**: Lusitanija, (najboljši, največji in najlepši parnik sveta), 3/10., 24/10. — Mavretanija 10/10.

Pojasnila in vožne karte pri **Andreju Odiascu**, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Napredaj je več rodovitnih večjih in manjših posestev Koroške.

Obenem sta napredaj tudi dve dobro ideoči s posestvi ter vsemi premičninami in živino. Cene posestev so jako nizke.

Cenjeni kupci naj se blagovolijo obračati na **Fr. Kamnikarja — Celovec, Victringerstrasse 1, a.**

Izdelane postelje

Is redčega posteljnega letala Prvi dobroizdelane. Perica ali blazina, 100 cm dolga 116 cm široka K 18.—, K 17.—, K 16.—, K 15.—, K 14.—, K 13.—, K 12.—, K 11.—, K 10.—, K 9.—, K 8.—, K 7.—, K 6.—, K 5.—, K 4.—, K 3.—, K 2.—, K 1.—. Zlatnik 80 cm dolg, 10 cm širok K 3.—, K 2.—, K 1.—. 4 4.—, 50 cm dolg, 70 cm širok K 4.—, K 3.—, K 2.—, K 1.—. Izdelujem tudi po kakršnikoli drugi meri. 3. delni modroci in kline za 1 posteljo K 27.—, boljši K 35.—. Postelje se pošiljajo prosto po povzetju od K 10.— naprej. Zamenja ali nacepi se vzame proti povrnitvi potnih stroškov.

Benedikt Sachsel, Lobos 910
pri Plazu na Celham.

Odvetnik dr. Anton Švigelj

2228 uljudno naznanja, da je 3—1

otvoril svojo odvetniško pisarno

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22

(v poprejšnjih prostorih „Zadružne zveze“).

Vsled reduciranja produkcije se prodaja

500 tucatov rjuh brez šiva

150.200 cm velikih, obrobjenih, prve kakovosti, šest kosov za K 14.30. Priporočljive za hotele in kopališča. Krasne novosti flanel, barhenta, celofana, oksforda, damasta. Posteljno, namizno perilo itd., le boljše kakovosti. **Vzorci zastonj**, 52—1. Posebnost: **Nevestine oprave**, tudi gotove, od 100 do 15.000 kron. : Tkalnica platna in bombaža : **br. KREJCAR, Dobruška, Češko.**

Zastonj

se porabi vsako leto milijoni za zdravljenje in gotovo se poskušajo vsakovrstna sredstva kakor kopeli, masaže, vrtanja itd. in ravno oni način zdravljenja, s katerim so dosegli zlasti v zadnjih letih znatne uspehe, namreč **zdravljenje potom elektrike** se v največji meri na veliko škodo bolnikov premalo vpoštevata in to le redke, ker večina bolnikov ne pozna takega pripravnega in vseh vrst zdravljenja. Svetujemo torej vsakemu bolniku, zlasti takim, ki jih mučijo **nevroze, nevralgije, revmatizem, bolezen v križu in glavi, ledvena in črvena slabost, omotnost, glavobol, hromost in vseh vrst slabosti**, da pošlje spuščaj kupon na naš naslov, in mi mu dopošljemo takoj 64 strani obsegaajočo ilustrirano

knjigo brezplačno

razprava o moderni elektroterapiji.

Elektroterapevtska ordinacija

Dunaj, I. Schwangasse št. 1, 1s/1, I. n.

Kupon za brezplačno knjigo.

Na 13/IX. 1908

elektroterapevtsko ordinacijo na Dunaju,

Schwangasse 1, 1 s/1, I. nadstr.

Prosimo pošljite mi knjigo „Eine Abhandlung über moderne Elektrotherapie“ gratis in franko pod zaprto kuvert.

Ime:

Naslov:

Dobra previdnost je dala človeku na razpolago mnogo domačih sredstev, pri čegar previdni uporabi si moremo ohraniti zdravje. Tako sredstvo, ki ga vsak dan rabijo milijoni, je Brazay-jevo Francovo žganje, ki slovi že nad 40 let. Vsakdo naj ga rabi pri trganju, migreni, glavobolu, putiki, influenci, utrujenosti itd. Zahteva naj se izrečno Brazay Francovo žganje.

Josip Polak

Ljubljana, Sv. Petra cesta poleg „HOTEL LLOYD“.

Trgovina špecijskega blaga in špirita na debelo in drobno. Založena popolnoma s svežim blagom pod nizkimi cenami.

Ekspert domačega brinjeveca, hrušovca in jagodovca.

Prodaja semenskega fižola pravega ribničana. 282 12—3

MASTIN

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga primeša krmu vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pism pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom. 140 26—24

Tovarniška zaloga: **lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.**

Na prodaj je

lepo posestvo

7 minut oddaljeno od Trebnjega, z njivami, travniki in gozdi. Tudi se prodaja živila, žito in vse premično blago. Cena **20.000 K**. Več se izve pri posestniku **Štepec Francetu v Prudofu pri Trebnjem** na Dolenjskem. 2263 3—1

Iščemo nevest

ki si žele nabaviti opremo. Tudi razno blago za dom kupite najhitreje v tkalnici bratov **Krejcara Dobruška, številka 9103, Češko**. Prepričajte se in napravite majhen poskus. 6 kosov rjuh, 1 ma 15x200 cm velik K 15-40 fr. Vzorci barhenta, celofana in vseh vrst platnenega in bombažnega blaga franko. 2246 1-1

POZORI ČITAJI POZORI

Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovit, izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in čreveh, osobito se priporočajo pri zaprtju in nerednem odvajanju, pehanju, kongestiji, pomanjkanju teka, krčih itd. Nedosežno sredstvo za vzdržanje dobrega prebavanja.

Delovanje izvrstno, vseh siguren. Cena ja za 12 steklenic (1 dvanaestorica) 5 K franko ne vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar n-prj. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od

P. JURIŠIČA, lekarnarja v Pakracu št. 65 (Slavonija.)

5000 ur zastojCenik pošllem vsakomur
brezplačno in pošt. prosto.

Kron	Kron	Kron
Rosk. pat. 3.—	budilka 2 40	ura z nihaj. 7.—
srebr. ros. 6.—	svetleča 3.—	z bič. n. zv. 9.—
lelez 7.—	z bič. n. zv. 5.—	z budilko 10.—
srebr. dvoj. 8.—	kuhinjska 3.—	z godbo 12.—

Izvirne Omega, Schaffhausen, Glashütte, Helios, Amalfa, c. kr. preč. od K 13, kakor tudi zlatnina in srebrnina po izv. tov. cenah. 3letno jamstvo. Zmena ali denar nazaj.

Max Böhnell, Dunaj IV., Margaretenstr. 27/76,
v lastni hiši.Zapriseženi cenilec in veščak. — Največja in najstarejša
tvrdka. — Ustanovljeno 1849. — 5000 slik v katalogu
zastoj in franko.**Brazay****Francovo-žganje**je nad 40 let preizkušeno
domače sredstvo, po-
sebnost proti migreni, in-
fluenci, trganju, revma-
tizmu, krepi oči, služi za
izpiranje grla. Nepr m r-
no izboren za masažo,
najboljše preizkušen za
:: ohranitev las ::Dobi se povsod, kjer ne,
naj se obrne na**Brazay, Dunaj, III/2**

:: Löwengasse 2a. ::

Naročite cenik ur
zlatnine in srebrnino,
ki ga pošllem zastoj in po-
1376 štnine prosto. 26 11**Velika zaloga ur,** samo
švicarskega izdelka. Vsaka ura
je natančno preizkušena in se
jamči. — Ne naročajte ur od
tujih židovskih trdk, ampak
obrnite se na trdko**FR. P. ZAJEC,**
urar in edini zastopnik švicarske to-
varne ur. — Ljubljana, Mar. trg 26**Priložnostni nakup!**Namesto K 20.—, samo K 3-50
(30 000 komadov prodanih)stane lepa „Gloria“ srebrna s plombo
36urna anker-remontirna lepna ura,
primo kolesje z lepim glavir. okrovom s sek.
kazalcem in lepo pozlač. ali posrebr. veritico
z obeskom, natančno izdoča za samo K 3-50
Dalje ponujam pozlačeno, 36urno (vele-
prima švicarsko kolesje) remont. uro z lepo pozlačeno veritico
za samo K 5.—. — Za vsako uro triletno pisмено jamstvo.
Po povzetju pošlji:**Izvoz ur KOHANE, Krakov št. 48.**

Na neugataloče denar nazaj. — Mnogi so naročili po dvakrat.

Gotov zaslužekponuja vsakomur neka dunajska banka brez kapi-
tala in rizika s prodajo dovoljenih srečk. Vprašanja
pod „Lose“ na Rudolf Mosse, Dunaj I.
Seilerstätte 2. 2214 2-1Kje se dobe najboljši **poljedelski**
stroji, kakor mlatilnice, gepeljni,
čistilnice, preše za sadje i. t. d.?
1703 Edino le pri: 26-5**FR. STUPICA**v Ljubljani, Mar. Terezije cesta
št. 1., Valvazorjev trg št. 6.in zakaj: zato, ker so dotični stroji: iz
najboljših tovarn sveta, najbolj sestavljeni,
ker se istih proda na tisoče in tisoče ko-
madov in se ravno radi tega, ker se jih iz-
deluje v velikih množinah, dobivajo po
nizkih cenah. Moji stroji so povsod
jako priljubljeni. — Obračajte se na
mojo trdko pri nakupu **stavenih po-
trebščin**, portland-cementa, traverz, že-
lezniških šin in druge različne železnine
in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic**Novosti! Cenik franke. Novosti!**
Železna pat. Roskopf-ura**5 K** Jamstvo
tri leta,
: ali :
: denar nazaj. :Do danes se je dobila
za 5 K le prav navadna
ponikljana ura s pa-
pirnatim kazalnikom.
Z velikim naporom se
je sedaj posrečilo na-
rediti za 5 K uro, ki gre
36 ur, teče v kamnih,
ima kazalnik iz emajla,
kaže natanč. na minuto,
okrov iz pravega niklja,
in se odpre. Srebr. ure
7 K, z dvojnimi okro-
vom 10 K. — Zahte-
vajte cenik zastoj.**Anton Kiffmann,**: tovarna ur, zaloga, izvoz zlatnine in :
: srebrnino v Mariboru L. 6. :*Putniki v Ameriko*
Kateri želijo dobro, po ceni in
na nashivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Hmetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
*Kotouratna Pojavnika dajo se brezplačno.*Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi
zastopniki.

Ponudimo vsako poljubno množino

zidarske opeke, zarezanih strešnikov (sistem Marzola),

(ki se dajo privezati ali pribiti na late, torej varni pred viharji),

portland cementa najboljše vrste, lončenih pečij itd.**F. P. VIDIC & Komp. v Ljubljani.**